

STYRMEDEL FÖR HUNDATTACKER

-Hundägares uppfattningar om olika typer av samhällsstyrning
för att kontrollera hundattacker

Nicole Lehto (38558)

Pro gradu-avhandling i offentlig förvaltning

Handledare: Pikkala och
Henriksson

Fakulteten för samhällsvetenskaper och ekonomi

Åbo Akademi

2019

ÅBO AKADEMI – FAKULTETEN FÖR SAMHÄLLSVETENSKAPER OCH EKONOMI

Abstrakt för avhandling pro gradu

Ämne: Offentlig förvaltning

Författare: Nicole Lehto

Arbetets titel: Styrmedel för hundattacker - Hundägares uppfattningar om olika typer av samhällsstyrning för att kontrollera hundattacker

Handledare: Linnéa Henriksson och Sari Pikkala

Datum: 10.10.2019

Sidoantal: 73

Abstrakt:

Hundattackerna i Finland ökade år 2018 i jämförelse med tidigare år enligt finska polisens register. Hundhållning kräver kontroll och konsekvenser för att hundarna ska vara en fungerande del av samhället. Hundägarna ansvarar för sina hundar men staten kan kontrollera hundhållningen med hjälp av styrmedel. För tillfället finns det endast bristfällig statistik om hundattacker i Finland och med tanke på problemets synlighet i bland annat medierna skulle hundars aggressiva beteende behöva mera uppmärksamhet.

Syftet med avhandlingen var att undersöka hundägares uppfattningar om olika typer av samhällsstyrning för att kontrollera hundattacker. Det finns många olika former av samhällsstyrning och i den här avhandlingen granskas ekonomiska styrmedel, informationsbaserad styrning och regelstyrning. Målet var att undersöka om det förekommer skillnader i hundägares inställningar till olika styrmedel beroende på vilken hundras de äger. De två huvudsakliga forskningsfrågorna var ”*Vem ansvarar för hundattacker enligt hundägare?*” och ”*Hur ställer sig hundägare till åtgärder för att förhindra hundattacker?*”.

Som analysmetod användes kvantitativ metod. Urvalet bestod av 551 respondenter som besvarade en enkät byggd i e-lomake. Respondenternas svar kategoriserades, analyserades och kodades i SPSS. Sedan analyserades svaren och presenterades i tabeller.

Resultatet visade att en klar majoritet anser att alla hundraser inte passar åt alla individer. I frågan om styrmedel för att kontrollera hundattacker fanns en större spridning i åsikter bland hundägarna. I vissa fall har jag utgått ifrån att respondenten haft en partisk åsikt eftersom frågan varit riktad åt en specifik hundras. I en del länder är specifika hundraser förbjudna och intresset var att se om finländska hundägare anser att detta är en bra lösning. En klar majoritet av alla hundägare gav inte sitt stöd till det här förslaget.

Majoriteten av alla hundägare anser att det alltid är hundägaren som ska bära ansvaret för sin hund. Det här innebär att styrmedlen ska riktas mot hundägarna, inte hundarna. Majoriteten av hundägarna tyckte även att informationen om hundar och hundattacker varit bristfällig. Den nuvarande statistiken och informationen om hundattacker är nästan obefintlig och hundattacker behöver mera uppmärksamhet.

Innehållsförteckning

1. Inledning	5
1.1 Bakgrund	5
1.2 Syfte	7
1.3 Avhandlingens disposition	7
2. Vad vi vet om hundattacker idag	9
3. Tänkbara orsaker till hundars beteendestörningar	14
4. Möjliga styrmedel för att åtgärda problem	18
4.1 Morot	20
4.2 Käpp	21
4.3 Predikan	22
5. Styrmedel i världen	23
5.1 Styrning i Finland	23
5.2 Ekonomistyrning	26
5.3 Regelstyrning	27
5.4 Informationsstyrning	31
6. Forskningsfrågor och hypoteser	32
7. Metod och material	34
7.1 Frågeformulär som datainsamlingsmetod	34
7.2 Exkluderingskriterier	35
7.3 Övrig bearbetning av datamaterial	35
7.4 Analys av datamaterialet	36
7.5 Indelning av hundraser inför analys	36
8. Respondenterna	38
8.1 Ålder	38
8.2 Erfarenhet	39
9. Ansvar för hundattacker	41
10. Respondentens val av morot, käpp eller predikan	43

11. Kommentarsfält	56
12. Resultatdiskussion	58
12.1 Allmänt om respondenterna	58
12.2 Vem bär ansvaret i en hundattack	58
12.3 Val av morot, käpp eller predikan	59
13. Sammanfattning	63
13.1 Avslutning	65
Källförteckning	67

1. Inledning

År 2018 gjordes flera anmälningar i Finland om hundar som aggressivt attackerat en annan hund eller människa. Enligt finska polisens register om hundattacker har antalet ökat år 2018 jämfört med tidigare år. Hundägaren måste ha kunskap om hundens beteendemönster för att kunna skola den så att den fungerar i omgivningen (Kennelliitto, 2018). För att övervaka hundhållning krävs konsekvenser och kontroll genom olika former av styrmedel. Styrmedel överlag är ett sätt att styra samhället mot en hållbar utveckling (Lunds universitet 2019). I finska medierna har nämnts flera olika förslag på typer av styrmedel för hundattacker och hundägares inställningar till förslagen varierar stort.

Normalt baserar sig forskning på annan, tidigare gjord, forskning. I min avhandling har det här inte alltid varit möjligt. Eftersom det finns väldigt sparsamt med forskning om detta tema, så har jag också använt information från dagspressen, trots att jag är medveten om att kvaliteten på informationen är varierande. De här källorna är mindre pålitliga och grundar sig inte på forskningsresultat, dock har de varit intressanta för min undersökning.

1.1 Bakgrund

Ett aggressivt beteende hos hundar orsakar oro och rädsla med anledning av både djurens välmående och den offentliga hälsan. Det lilla vi vet om rasspecifik aggression baserar sig på experters åsikter, statistik om hundbett samt utlåtanden från olika beteendekliniker (L. Duffy et al., 2008, s. 441).

Medborgare i Finland har uttryckt sin rädsla via olika mediekkanaler och ordet kamphund har synts allt mer i medierna. Faktum är att det inte hittas någon pålitlig statistik om antalet hundattacker som skett i landet. Inte heller finns det någon detaljerad information om vilken typ av hund som gått till attack. Det är alltså omöjligt att veta hur många hundattacker som skett i Finland under de senaste 10 åren. Opålitliga dagstidningar sprider rykten om antalet hundattacker och hypotetiska åtgärder för problemet utan någon hänvisning till trovärdiga bevis. I denna avhandling är det intressant att konkret se hur olika styrmedel tagits i bruk omkring i världen för att kontrollera och övervaka problemet samtidigt som hundattackerna överlag kräver större uppmärksamhet. Undersökningen i denna pro gradu-avhandling baserar sig på hundägares åsikter om förhindrande av hundattacker i Finland. Hundägarna har tagit ställning till olika påståenden om olika möjliga sätt att förhindra hundattacker i framtiden.

Hundattackerna kräver ett offentligt ingripande då de fortsätter att väcka uppmärksamhet i bland annat finska medier. Folkvalda representanter och beslutsfattare i Finland måste fastställa regleringar och styrning för att kontrollera problemet. Möjligtvis kunde modeller tas från utlandet där flera regleringar fastställts på olika sätt, vilket kommer att illustreras i en senare del av avhandlingen. Statistiken om hundattacker är även bristfällig på alla plan vilket gör det svårt att hänvisa till någon form av data. Endast några relevanta studier finns men där saknas fullständig statistik. Det finns nästan inga studier eller undersökningar för att stödja de olika argumenten. Det här innebär att många hypotetiska förslag och möjliga lösningar endast stöds av enskilda aktörers åsikter.

Denna avhandling behandlar hundattacker i Finland och möjliga styrmodeller för att kontrollera problemet. Styrformerna kategoriseras enligt ekonomi, regel och informationsstyrning som alla definieras i ett senare skede. Samtidig är det intressant att se hur hundattacker kontrolleras i andra länder. I själva analysen är det finländska hundägare som tar ställning till problemet.

Svenska Kennelklubben (SKK) i Sverige skriver att det finns cirka 780 000 hundar i Sverige, ett antal som inkluderar både blandraser och renrasiga hundar. Svenska Kennelklubben har gett ett utlåtande om de offentliga oroligheterna som en följd av olyckor som orsakats av hundar. Den första frågan Svenska Kennelklubben har besvarat är om det finns farliga och icke-farliga hundar i Sverige. Svenska Kennelklubben har själv valt att definiera hundarna som farliga och icke-farliga. Det finns ingen statistik som skulle tyda på att någon viss hundras är speciellt farlig, dessvärre kan en hund bli farlig i fel händer. Faktum är att vilken som helst hund är kapabel till ett aggressivt beteende. Skillnaden är att mindre hundar oftast orsakar mindre problem medan större hundar är kapabla att göra större skada.

Svenska Kennelklubben i Sverige har samma funktion som den finska kennelklubben i Finland (Kennelliitto), det här diskuteras mera i ett senare skede av avhandlingen. Det är alltså inte frågan om en myndighet. Svenska Kennelklubben arbetar dock aktivt tillsammans med polisen och andra myndigheter samt övriga organisationer i landet. De sprider även kunskap och information för att hjälpa och vägleda hundägare. Hans Rosenberg (Aftonbladet, 2013) säger att det knappast är hundarna som blivit opålitliga eller farligare, snarare hundägarna som är omedvetna och icke-kapabla att läsa hundarna. Det här påståendet indikerar att informationsspridningen är ytterligt viktig för hundägarna.

1.2 Syfte

Hundattacker är ett problem eftersom de ofta leder till att en annan hund eller människa skadas. Styrmedlen för att kontrollera och övervaka attackerna varierar i olika länder. I Finland har flera olika medier uttryckt sin oro för hundars beteende och olika förslag på styrmedel har dykt upp. Problemet berör alla personer som äger hund eftersom alla hundar är kapabla att attackera. Det finns inga bevis på att någon specifik hundras aldrig skulle kunna visa ett aggressivt beteende. Det här innebär även att alla hundägaren har sina egna åsikter då det kommer till styrmedel och straff. Dock finns det studier som visar att det kan finnas specifika särdrag hos hundar som möjligtvis leder till ett aggressivt beteende. De här studierna genomgås i ett senare skede av avhandlingen.

Syftet med denna avhandling är att undersöka styrmedel för hundattacker i Finland och övriga länder samtidigt som det är relevant att förklara olika former av styrmedel och kortfattat studera hundens beteendemönster. Jag vill även veta hur olika former av styrmedel implementerats idag i olika länder för att kontrollera hundattacker. Syftet med avhandlingen är även att få vet hur hundägare inställer sig till olika typer av styrmedel och hur de anser att ansvaret borde fördelas då en hundattack sker.

Jag föreställer mig att se en skillnad i hundägares åsikter beroende på vilken typ av hund de äger. Hundägare som äger hundar som betraktas farliga, i den här avhandlingen har de hundraser som blivit förbjudna eller nästan förbjudna i Danmark klassificerats som farliga, kommer att förespråka exempelvis ekonomiska styrmedel snarare än ett hundrasförbud. Då Danmark förbjöd specifika hundraser hade staten även ett antal hundraser de tänkte förbjuda men som i slutändan aldrig blev det, därför är de hundraser döpta till ”nästan förbjudna” i den här avhandlingen. Hundägarna som deltagit i enkäten har fått färdiga svarsalternativ men även getts en möjlighet att uttrycka sina personliga åsikter om hundattacker

1.3 Avhandlingens disposition

Den här avhandlingen består av två olika delar: en teoridel och en undersökningsdel. Kapitel ett till fem är teori medan kapitel åtta till nio är undersökningsdelen.

Första kapitlet förklarar inledningsvis bakgrunden och syftet till avhandlingen. I det andra kapitlet berättas vad vi vet om hundattacker idag varefter kapitel tre förklarar tänkbara orsaker till hundars beteendestörningar.

I det fjärde och femte kapitlet går avhandlingen in på styrmedel. Det fjärde kapitlet förklarar möjliga sätt att kategorisera styrmedel och redovisar för styrmedlens indelning i den här avhandlingen. I det

femte kapitlet berättas hur hundattackerna övervakas i Finland och hur olika styrmedel har implementerats utomlands.

Det sjätte och sjunde kapitlet förbereder läsaren för analysen. Först redovisas hypotesen för undersökningen och forskningsfrågorna förklaras. Det sjunde kapitlet fungerar som en inledande förklaring av hur analysen byggts upp. Bland annat ges det använda frågeformuläret en beskrivande förklaring. Vidare berättas hur jag bearbetat datamaterialet, exempelvis genom exkluderingskriterier och kategoriseringar.

Kapitlen åtta, nio och tio är analyser gjorda med hjälp av svaren från vanliga hundägare. Först granskas respondenterna baserat på ålder och erfarenhet varefter första forskningsfrågan om ansvaret i hundattacker besvaras i kapitel nio. I kapitel tio ligger fokuset på olika former av styrmedel för att hindra hundattacker och respondenter har fått uttrycka sina åsikter till olika påståenden.

Kapitel elva är en fortsättning på analysen och granskar kommentarer respondenterna fått lämna i det sista skedet av frågeformuläret. Respondenterna har alltså svarat på färdigt beskrivna påståenden men även getts chansen att fritt uttrycka sina åsikter om de velat tillägga någonting.

I kapitel tolv diskuteras resultatet av undersökningen varefter avhandlingen avslutas med ett sammanfattande kapitel.

2. Vad vi vet om hundattacker idag

I det här kapitlet går jag igenom en del studier som stöder argumentet om att hundattacker i själva verket är ett problem som kräver uppmärksamhet. Det är även relevant att kortfattat förklara betydelsen av kamphund och varifrån det härstammar vilket framgår i slutet av kapitlet.

Under hösten 2016 publicerade Statistikcentralen förhandsinformation om antalet hundar i landet. Då materialet publicerades var kalenderåret halvvägs vilket innebär att resultaten endast baserade sig på det första halvåret. Utgående från statistiken från det första halvåret skulle mängden hundar öka rejält – upp till 800 000 från 630 000, under de senaste fyra åren. Då året tog slut visade undersökningen att antalet hundar inte ökat riktigt så mycket. Det slutliga resultatet blev cirka 700 000 hundar vilket betyder en tillväxt på 11 procent under de senaste fyra åren (Statistikcentralen, 2018). Det här är ändå en betydande ökning i antal och kunde vara en delorsak till att även hundattackerna ökade år 2018.

Ett problem som flera gånger uppkommit i samband med den här avhandlingen är avsaknaden av pålitlig statistik om hundattacker. Det är källor som Statistikcentralen och Svenska Kennelklubben som har kunnat fastställa antalet registrerade hundar i landet men de har inte kunnat utge någon rasspecifik information. Polisen är skyldig att arkivera alla anmälningar som involverar orden ”attack” och ”hund” men statistiken omfattar inga detaljer om olyckan. Det gör det mycket svårt att med säkerhet veta vilken hundras som attackerar mest då det inte finns någon information om det. Problemet är även avsaknaden av regleringar i Finland i fråga om hundattacker. Det är nästan omöjligt att hänvisa till styrning för hundattacker i Finland. Det finns en stor mängd olika spekulationer och förslag till regleringar men inga konkreta åtgärder att visa. Det hade varit intressant att hänvisa till olika rättsfall där hundägare i Finland blivit anklagade för att orsaka hundattacker men detta var inte möjligt på grund av de bristfälliga regleringarna. Polisen i Tavastehus (poliisi.fi, 2018) berättar om ett fall där en och samma aggressiva hund gått till attack flera gånger. Hunden lyckades komma lös ur ägarens händer och attackerade en annan hund som till följd av detta måste avlivas. Samma hund hade under de senaste sex månaderna orsakat problem två gånger tidigare. En av dessa gånger dog den mindre hunden och i det andra fallet blev den andra hunden svårt skadad. Dessa tre fall resulterade i en diskussion mellan polisen och hundägaren som till slut ledde till att hunden avlivades på statens bekostnad. Polisen i Tavastehus (poliisi.fi, 2018) skrev även att under år 2018 gjordes anmärkningsvärt många anmälningar om olika problem eller skador som hundar har orsakat. Det vanligaste problemet har varit hundar som inte skolats att tolerera andra människor och andra hundar som förekommer utanför deras revir. Då en hund lämnas ensam och oövervakad på sin egen gård leder det till att de attackerar förbipasserande. Övriga fall är då hundägare låter sina hundar gå fria

eller då hundägare inte klarar av att kontrollera sina aggressiva hundar, som sedan lyckas komma loss och attackera någon annan.

Nyligen grundade polisen en utredningsgrupp vars uppgift är att undersöka och reda ut djurrelaterade brott. Utredningsgruppen ska även förebygga brott och sprida information om olika faktorer som inverkar på djurens välmående, specifikt i Helsingfors. Gruppen ska samarbeta med andra intresseorganisationer samt tillsynsveterinärer. Genom att placera alla dessa fall i en och samma grupp kommer utredningen att effektiviseras, och övriga grupper kan koncentrera sig på annan typ av brott. Utredningsgruppens fokus ska ligga på bland annat: djurskyddsbrott, olaglig djurimport och konflikter orsakade av djur. Polisen är en djurskyddsmyndighet vilket innebär ett ansvar att utreda misstänkta brott mot djurskyddet och sedan föra fallet inför domstol (Poliisi, 2018). Tack vare denna utredningsgrupp kommer en myndighet att fokusera specifikt på konflikter som är orsakade av djur.

Karen L. Overall diskuterar Jessica Cornelissen och Hans Hopsters studie i *The Veterinary Journal* 186 (2010) om BSL (breed specific legislation) i Nederländerna och hur den lagen sedan avskaffades. Studien var möjlig att göra eftersom det finns statistik om registrerade hundägare. Det största problemet med denna studie och vilken som helst annan studie som berör hundattacker, är avsaknaden av pålitliga data om antalet specifika hundraser. Problemet med otillräcklig statistik är alltså relevant i flera andra länder än endast Finland och Sverige.

I studien (Cornelissen och Hopster, 2010) framkom att kvinnor mer sällan blir bitna än män och att barn oftare blir bitna än vuxna. Det här visar även andra studier. Intressant nog syntes inte samma könsfördelning mellan barn som bland vuxna. Fastän män oftare blev bitna än kvinnor hittades det ingen signifikant skillnad i antalet unga pojkar som blivit bitna i jämförelse med unga flickor. Barn blev även oftare bitna på privata områden än vuxna. Vuxna blev alltså oftare bitna på offentliga platser. Den här studien visade också att barn fick inga eller mycket lindrigare skador av hundattackerna i jämförelse med de vuxna.

E. Mora et al. (2018, s. 78-81) utförde en analys med målsättningen att studera hundattacker som lett till döden i Spanien åren 2004-2013. Detta undersöktes från många olika perspektiv. Under denna 10-årsperiod registrerades 16 hundattacker som ledde till en persons död med ett medeltal av 1,6 hundattacker per år. En av de registrerade olyckorna resulterade i två dödsfall. I 71 procent av fallen var offret en man. I den här studien bestod tre av attackerna av två hundar, tio av attackerna bestod av endast en hund, en attack av tre hundar, en attack innehöll 11 hundar och en attack innehöll 20 hundar. I tio av fallen identifierades hundarna som renrasiga, medan hundarna i de andra fallen var antingen blandraser eller omöjliga att identifiera. Enligt WHO (World Health Organization) är

dödsfall som orsakas av hund extremt osannolika. Tidigare analyser visar även att i majoriteten av hundattackerna som lett till dödsfall har offret varit ett barn eller en äldre kvinna. Intressant är också att alla attacker orsakats av en bred variation av raser. Majoriteten av fallen (60 %) har dock involverat schäfer, rottweiler eller någon form av pitbullterrier.

Baserat på den ovannämnda studien kan det sägas att det sker 1,6 dödsfall som orsakas av en hund per år i Spanien. Ett antal riskfaktorer identifierades: en hund som attackerar, män och vuxna 65+ år, specifika hundraser samt husdjur innanför offrets fasta egendom. Majoriteten av de hundar och hundraser som orsakat attackerna kategoriseras för tillfället som PDD (=farliga) raser enligt de spanska reglerna. Det skulle behöva utvecklas mera djupgående studier om hundattacker och hundbett i Spanien. Detta kunde göras med hjälp av en noggrannare studie av de riskfaktorer som kan kopplas till dödsfall. Den här studien strävade efter att hjälpa och förhindra hundattacker i framtiden (E. Mora et al., 2018, s. 83).

Gabrielsen (2013, s. 100-101) påpekar att allt fler klagomål började rulla in i Norge om hundar som bitit en människa eller annan hund. Det är alltså ett faktum att hundägandet utvecklats till en fara, både i städer och tätorter. En delorsak till det här är utländska rasers ökade popularitet. En del av dessa hundraser är svårare att hantera vilket medför en risk då de hamnar i fel händer. Poängen är att lagarna måste gälla kamphundar, men dilemmat uppstår då kamphund inte är tillräckligt tydligt definierad. Kamphund i sig beskriver inte samma sak som "farlig" hund. Lagarna ska även motarbeta oönskad och omotiverad hundhållning. På grund av att hundar lyckats döda barn i Norge har en social rädsla och oro utvecklats, även gällande hundar som inte klassificeras som farliga. Majoriteten av befolkningen förespråkar ändå att uppmärksamheten riktas mot hundägare som föder upp farliga och aggressiva hundar, istället för att svartmåla enskilda hundraser. Det hänvisas till internationell och norsk forskning om ett problembeteende som uppstår hos både människor och hundar som ett resultat av kombinationen mellan miljö och gener. Idag är flera hundraser förbjudna i Norge och regleringen går under namnet "kamphundslagen". Sist och slutligen var det Norsk Kennel Klub som initierade denna lag, och dess uppgift är att vägleda hundägare på bästa möjliga sätt. Mera om detta i kapitel 5.

Det var under 1990-talet de så kallade kamphundarna blev satta på den politiska dagordningen på olika håll i Västeuropa. Detta var kopplat till tankegången om att pitbullterriern som ras var farlig, och den hade ett dåligt rykte omkring i världen. Det sades att denna hundras inte förstod "vanligt" hundspråk, och på grund av käkarna som låser sig när de biter blev rasen stämplad som farlig, fastän den en gång varit ett mycket populärt sällskapsdjur. Det var i slutet av 1980-talet som ett antal pitbullterrier importerades till Europa och här blev de nästan genast sammankopplade med droger och annan form av kriminalitet (Gabrielsen, 2013, s. 89-90).

Före 1990-talet talades det inte mycket om kamphundar i Norge. I tidigare propositioner hade rasen pitbullterrier dykt upp i diskussioner om att rasen skulle förbjudas i lag. I början representerade ordet ”kamphund” olika former av pitbullterrier. Då fanns dock endast 30-40 pitbullterrier i hela landet vilket tyder på att problemet med kamphundar inte kunde vara allt för stort. Intressant var även att inte en enda pitbullterrier hade orsakat någon olycka innan de förbjöds. Orsaken till förbudet härstammade alltså från utlandet. I ett senare skede försvarades rasförbudet med ett ställningstagande om att det var konsekvensen efter skedda hundattacker. Frågor uppstod eftersom ingen hundras av de som orsakat olyckorna blev förbjuden. Faktum var att rasförbudet endast utgick från den sociala rädslan och oron. Bland annat pitbullterriern kom med ett dåligt rykte och därför förbjöds den, inte för att det direkt fanns någon statistik över problemen den orsakat. Kamphundsförbudet hade dessutom inte önskat resultat; den oönskade hundhållningen fortsatte att utvecklas och antalet pitbullterrier fortsatte att öka (Gabrielsen, 2013, s. 89-92).

Den finska pitbull-föreningen (pitbullyhdistys.fi) skriver att i Finland är rasen relativt okänd. Propaganda och mediernas konstanta försök att svartmåla rasen har haft en stor inverkan på människors ställningstaganden. Det är inte heller Finska Kennelklubben som registrerar pitbullterrier i Finland. Det innebär att en av de största intresseorganisationerna i Finland inte försvarar rasen. Blandraser har även orsakat stora problem. Många olyckor som skett har involverat en hund som liknat pitbullterriern. Till följd av mediaspridningen skapar detta förvirring bland befolkningen. En renrasig pitbull är inte samma som en blandras med pitbull i sig.

Intressant nog har rasklubben en separat beskrivning om mediemyter på sina webbsidor. Redan detta tyder på att rasklubben känner en stor skyldighet att försvara sig. Det var på 1960-talet som medierna började skriva om pitbullterrier överlag. Djuraktivister väckte mediernas intresse för de pågående hundstriderna. Det här ledde till förvirring om rasens ursprung, och åsikter uppstod baserat på felaktig bakgrundsinformation. Hundrasen började tolkas som ett hot för människan fastän människorna själva skolat dem för hundstrider (pitbullyhdistys.fi).

I denna avhandling diskuteras även andra länder än endast Finland, mestadels nordiska länder. För att förstå vem som övervakar djurens rättigheter är det även relevant att kortfattat gå igenom några av de nordiska ländernas djurskyddslag. Dock är ingen djurskyddslag direkt kopplad till hundattackerna eftersom lagarna mera styr människornas förhållande till djuren, inte djurens rättigheter eller sätt att agera.

I Finland övervakas djurskyddslagarna av djurskyddsmyndigheterna. Evira övervakar, styr och utvecklar djurskyddet tillsammans med polisen vars rättighet är att agera då lagarna bryts

(elaintieto.fi). I bland annat Sverige är det helt och hållet staten som ansvarar för och övervakar landets djurskyddslagarna. Det landsomfattande ämbetsverket Jordbruksverket ansvarar för koordineringen av verksamheten medan polisen och länsstyrelsen ansvarar för det praktiska. I Norge är det myndigheten Mattilsynet som motsvarar Evira i Finland, som i samarbete med polisen och regionala djurskyddsnämnder övervakar verksamheten. I Danmark är det den landsomfattande Fødevarestyrelsen, som också motsvarar Evira, som ansvarar för allt det praktiska och utvecklandet av djurskyddslagarna i landet (Aarbakke, 2012, s. 43). I alla ovannämnda länder har myndigheterna rätt att omhänderta en hund som missköts allvarligt (Aarbakke, 2012, s. 52).

Sveriges djurskyddslag består av 39 paragrafer. Sveriges lagar är från år 1988 vilket gör dem till de äldsta bland alla nämnda nordiska länders lagar. De största ändringarna gjordes år 2008 och efter år 2009 började den svenska regeringen förbereda nya djurskyddslagarna. Beredningsarbetet var klart i slutet av år 2011. De svenska lagarna baserar sig på tron att djur ska få bete sig och agera enligt det som är naturligt för dem. Det här innebar ett förslag om att kunna kringgå en del lagar i krissituationer. En myndighet eller regeringen kunde alltså kringgå lagarna undantagsvis beroende på situation, vilket i sin tur tillåter myndigheten att döma varje fall enskilt istället för att följa samma lagenliga mönster oberoende av hur fallet förlöpt (Aarbakke, 2012, s. 5-7).

I den danska djurskyddslagen finns ingen kategorisering enligt djurart vilket kan tolkas som att en djurskyddslag gäller alla djur. Som jämförelse har till exempel den nederländska djurskyddslagen noggrant kategoriserat djurskyddslagarna enligt varje djurart för sig (Aarbakke, 2012, s. 5).

3. Tänkbara orsaker till hundars beteendestörningar

En studie publicerad av Casalta et al. i *Journal of Veterinary Behavior* (2011, 6, s. 225-231) visar att oönskade beteendemönster hos hundar är ett förvånansvärt vanligt problem. Så kallade avvikelser i hundens beteende medför en risk för hunden att till slut lämnas på djurhem. Dessutom orsakar hundbett ett problem för den offentliga hälsan vilket leder till att medierna riktar större uppmärksamhet mot ämnet. Problemen med hundars beteende har även förändrats mycket sedan tidigare insamlingar av data och samtidigt kan olika data åstadkomma olika resultat. Exempelvis visar en studie att cirka 40 procent av alla hundar i USA har någon form av problem med beteendet. I Australien visade cirka 80 procent av hundarna någon form av oönskat beteende medan motsvarande andel i Danmark var endast 29 procent. Med problembeteende menas olika former av ångest hos hunden, exempelvis separationsångest och den mycket fruktade formen av ett avvikande beteende: aggressivitet.

Flera studier visar att en hund med något beteendeproblem ofta uppvisar fler än ett problem. Undersökningarna visar även att specifika raser är mer benägna än andra att lida av avvikelser. Bland annat reaktivitet och stridslystenhet var egenskaper som en del hundraser hade större sannolikhet att lida av. Medelåldern då hundar diagnostiseras med beteendeproblem är 2,5-3,7 år. Den här medelåldern gäller inte hundar med fobier; fobier diagnostiseras oftast i 6,5 årsåldern (Casalta et al., 2011, s. 225-226).

En ytterligare viktig faktor att ta i beaktande är tiden då en hund köps eller adopteras. Majoriteten (65,6 procent) av de hundar som var hotfulla hade adopterats under den tid då valpar borde anpassas till sin omgivning (3-12 veckor gamla). Endast 17 procent av de aggressiva hundarna hade blivit adopterade i åldern 12 veckor-1 år och 7,9 procent som över 1-åringar. Tidigare studier har även visat att hanar med större sannolikhet är aggressiva än honor. Om kastrering eller sterilisering har en inverkan på aggressivitet, finns det ett flertal åsikter om. I studien av Casalta et al. (2011) påvisades bland annat en positiv koppling mellan aggressivitet och kastrerade hanar samt steriliserade honor. En av de största orsakerna till att hundar ges bort är att de har avvikelser i sitt beteende (Casalta et al., 2011, s. 226).

Det finns ett flertal faktorer som påverkar djurens uppförande, bland annat den del av hjärnan som reglerar känslor och hormonella funktioner. Den mest kända kopplingen mellan fysiologi och beteende är stressreaktionen. Könshormonerna har även en stor inverkan på hundens beteende. Att kastrera en hane kan reducera en del egenskaper men det är ingen garanti för att revirförsvar eller

hotfullt uppförande skulle försvinna. Att operera bort en honas äggstockar har nödvändigtvis ingen inverkan alls på de ovannämnda beteendemönstren (Malkamäki, 2012, s. 5). I ett antal länder är det obligatoriskt enligt lag att kastrera sina hundar för att minska ett aggressivt beteende. Enligt Malkamäki (2012, s. 5) är det här dock inte alls den bästa lösningen för att minska på hundolyckor som orsakats av aggressiva handlingssätt. Det här framkom tydligt i hennes litteratur.

Av studien (Casalta et al., 2011, s. 229-230) framgår att flera författare varit av den åsikten att hanar oftare har en tendens till stridslystenhet än honor. Resultaten visar även att aggressivitet som personlighetsdrag oftast dyker upp under det första året av hundens liv, senast mellan det andra och tredje året. Den här undersökningen kunde inte bevisa att en specifik hundras eller kastrering/sterilisering skulle ha någon direkt inverkan på ett hotfullt beteende. Dock visades att hunden beroende på sin storlek ofta kände sig mer eller mindre rädd. En större hund kände mer sällan rädsla än en mindre hund som oftare blev rädd. Tidigare studier indikerar att det möjligtvis kunde finnas en koppling mellan aggressivitet och kön samt ålder men denna specifika studie fick inget säkert resultat som skulle stödja detta argument.

A. Ledger et al. (2005, s. 739-741) föreslår att det kunde finnas mera effektiva sätt att öka säkerheten i samhället och minska olyckor orsakade av hundar än att förbjuda enskilda hundraser. För det första borde inte aggressiva hundar få föröka sig. Det handlar alltså mera om individer och deras personligheter, inte hela raser. Fastän två olika hundar är av samma ras kan det finnas stor skillnader i uppförandet. Det här skulle sätta ett starkare fokus på enskilda hundars personligheter istället för att svartmåla en rasgrupp som helhet. Det andra förslaget är att hundvalpar borde socialiseras redan från tidig ålder med både människor och andra hundar. Största delen av hundens personlighet formas redan under valp tiden. Tidigare studier visar att valpar som inte hade någon kontakt med människor i åldern 3-12 veckor var mycket svårare att hantera som vuxna. Många hundars aggressiva uppförande härstammar från rädsla vilket kunde undvikas ifall de utsattes på ett positivt sätt redan som unga. En hundvalp borde även alltid belönas för positiva reaktioner utan rädsla. På ett liknande sätt som Casalta et al. (2011, s. 226) betonas även här att valp tiden är viktig. Ett ytterligare styrmedel borde vara att reglera ägarens sätt att ta hand om hundar. Avsaknaden av detta kan vara en delorsaken till att nya hundägare mer sannolikt orsakar hundolyckor än erfarna hundägaren som handskats med hundar tidigare.

Hunden är ett sällskapsdjur med många olika funktioner: arbete, hobby eller sällskap. Hundens beteende och beteendeproblem har fått mycket uppmärksamhet både offentlig och vetenskaplig under den senaste tiden eftersom det finns samhällseliga förväntningar på hur en hund borde uppföra sig.

Flera genetiska faktorer påverkar hundens personlighet men samtidigt påverkar även upplevelser, lärande samt omgivningen. Likaså har hundens ägare en stor inverkan.

I många år har hundens beteende även kopplats till vargens och på så sätt har människan försökt tolka och förstå hunden. Faktum är ändå att under tusentals år har hunden utvecklats helt annorlunda än vargen, både till utseendet och beteendet. Exempelvis är nyfikenhet en eftersträvad egenskap hos hunden, medan vargen ofta undviker nya fenomen. En av de största skillnaderna är att en vuxen hund i många fall ännu har en ung hunds egenskaper: de leker, gillar fysisk kontakt och gillar att vara sociala. Vargen å andra sidan har endast dessa egenskaper som ung valp och växer sedan ur dem då de blir äldre. Det är alltså delvis irrelevant att försöka förstå en hunds beteendemönster genom att jämföra den med vargens. Samtidigt har ett flertal egenskaper och instinkter helt och hållet uteblivit från en del hundraser då vargen i sin tur har behållit dem (Malkamäki, 2012, s. 2). Sofi Sandbacka (2014, s. 2) skriver också att den största skillnaden mellan vargen och hunden är lekfullheten. En vuxen hund uppför sig ännu på ett valpaktigt sätt, medan en vuxen varg inte gör det. Samtidigt är vargar ofta skygga för allt som verkar obekant, medan hundar är nyfikna.

Då hundattacker diskuteras är det relevant att förstå en del egenskaper lite bättre. Aggressivitet, rädsla, separationsångest, märkande och skällande är i viss mån normalt beteende för en hund. Problemet uppstår då hundarna beter sig på det ovannämnda sättet i en omgivning med människor. Speciellt det aggressiva beteendet är det största problemet. En aggressiv hund är sällan stridslysten direkt för att skada någon annan utan det handlar om ett beteendemönster vars uppgift är att hålla avstånd till hotet.

Aggressivitet kan ses antingen som ett hot eller ett direkt agerande. Dock måste det påpekas att en hund kan bita även av andra orsaker än direkt aggressivitet, exempelvis om den inte lärts att sluta bita som valp. Aggressivitet kan delas in i flera olika kategorier: bland annat försvar av revir samt rädsla kan båda resultera i ett aggressivt agerande. Det är mera relevant att kategorisera hotfullt beteende enligt det som lett till beteendet snarare än att lägga märke till målet som attackeras. Ett av de oftast förekommande problemen med hundar är deras rädslor av olika slag. De vanligaste rädslorna är människor, olika ljud och andra hundar. Hundar reagerar på olika sätt då de är rädda men i situationer där hundar är extremt rädda är deras första instinkt ändå att fly (Malkamäki, 2012, s. 8-11).

Sofi Sandbacka (2014, s. 5-7) framhåller också att aggressivitet hör till de allvarligaste störningarna i en hunds beteende. Ett aggressivt beteende mot främmande människor härstammar oftast från en känsla av rädsla, predation eller vaktande. Socialisering har visat sig vara extremt viktigt speciellt för hundvalpar i åldern 2,5 veckor till 9-13 veckor. En studie utfördes där hundvalpar isolerades i en hage

med sina mödrar, och vid olika åldrar togs en del av valparna ut ur hagen och fick vara med och leka. Då alla valpar var 14 veckor gamla testades de för att se vilken ålder som varit den mest avgörande för socialisering. Resultaten visade att alla valpar som tagits ut ur hagen vid fem veckors ålder hade en tendens att oftare undvika främmande människor. En ytterligare studie undersökte hur valpar senare utvecklades ifall de isolerades från andra hundar. Valparna togs direkt ifrån sina mödrar och systrar och växtes upp med människor. Vid 12 veckors ålder visade valparna stora brister i det sociala beteendet mot andra hundvalpar.

Malkamäki (2012, s. 6-7) skriver i sin licentiatexamen att en hundvalp som inte utsätts för stimulans av olika slag är mycket mer benägen att vara rädd som vuxen. Det här kan leda till att hunden undviker situationer eller till och med reagerar aggressivt då den blir rädd. Det bästa sättet att undvika våldsbenägenhet hos en hund är att socialisera den på rätt sätt under valp tiden. Övriga orsaker som kunde skapa aggressivitet är om hunden själv blir attackerad eller under sina första månader måste byta hem. Dessa scenarion kan framkalla aggressivitet inför specifika situationer eller människogrupper.

De tidiga valpåren poängteras flera gånger eftersom det specifikt är den perioden av en hunds liv som kommer att påverka dess beteendemönster och inställningar för resten av livet. Det är alltså automatiskt hundägaren som bär det stora ansvaret för att forma hundens uppförande. De största svårigheterna hittas oftast hos hundar som uppfostrats av nybörjare. Detta argument stöddes av A. Ledger et al. (2005, s. 739-741) som även skrev att nybörjare mer sannolikt orsakar hundolyckor än erfarna hundägare. Det handlar om en brist på kunskap som leder till att hundägaren inte kan kommunicera med sin hund eller hantera den på rätt sätt.

4. Möjliga styrmedel för att åtgärda problem

Styrmedel, även kallade offentliga politiska instrument, är olika slag av tekniker som myndigheterna använder för att utöva sin makt i form av att förhindra sociala förändringar och säkerställa stöd. Det hävdas att styrmedlen ska väljas noggrant och försiktigt för att kunna leda till de önskade målen. Det är extremt viktigt att beslutsfattarna har en omfattande syn på olika former av styrmedel eftersom en av deras viktigaste uppgifter är att välja det lämpligaste medlet för varje situation (Vedung, 1998, s. 21).

Vedung (1998, s. 30-34) delar in styrmedlen i tre olika kategorier: morot, käpp och predikan. Morot står för ekonomiska styrmedel, käpp står för regelstyrning och predikan står för informationsstyrning. Ekonomiska styrmedel kan vara bidrag, förmåner eller belöningar som handlar om att dela ut eller ta bort ekonomiska resurser. Ekonomiska styrmedel gör scenarion antingen dyrare eller billigare med tanke på tid och pengar då målet är att verkställa någon form av handling. Till skillnad från regelstyrning är adressaten aldrig tvungen att vidta de åtgärder som erbjuds med hjälp av ekonomiska styrmedel. Exempelvis kan skatten höjas på alkoholprodukter för att uppmana folk att konsumera mindre. Det är individens eget val att antingen köpa produkten och betala mer, eller lämna produkten i butiken.

Käppen, alltså regelstyrning, handlar om bestämmelser av olika slag. Det innebär exempelvis lagar som det alltid är obligatoriskt att följa. Lagarna har bestämts av beslutsfattarna och de styrda måste följa bestämmelserna.

Predikan som informationsstyrning, kunde även ses som en samling uppmaningar. Med olika former av kunskapsöverföring, övertalning och kommunikation försöker någon eller något styra. Sammanfattningsvis handlar alla ovannämnda styrmedel om regeringens makt att antingen betala medborgarna eller tvinga dem att betala, övertala medborgarna eller tvinga dem (Vedung, 1998, s. 30).

För att förstå hur styrmedel fungerar i praktiken måste det klargöras att det ursprungligen är dels förvaltningen som påverkar de folkvalda politikerna, dels politikerna som styr förvaltningen (Lundquist, 1992, s. 69). Lundquist (1992, s. 78) förklarar vidare att styrning kan delas in i direkt styrning och indirekt styrning. Den direkta styrningen förklarar innehållet i förvaltningens olika åtgärder, medan indirekt styrning är politikernas sätt att söka övriga möjligheter att påverka åtgärderna. Efter att förvaltningsstyrningen delats in i direkt och indirekt styrning, kan dessa två ytterligare fastslås som specifik och generell styrning. Med specifik styrning anses ett enda fall medan generell styrning omfattar alla förvaltningsåtgärder av ett visst slag. De här styrmedlen delar

Lundquist (1992, s. 78-80) in i sex olika styrningsformer: regelstyrning, orderstyrning, anslagsstyrning, rekryteringsstyrning, organiseringsstyrning och informationsstyrning.

Regelstyrning som anses vara den viktigaste styrningstekniken, är den generella formen av direkt styrning. I alla större organisationer är det regelstyrningen som är den mest dominanta styrningsformen. Med orderstyrning menar Lundquist att förvaltningen styr vid avgörandet i ett specifikt fall och är därmed den specifika formen av direkt styrning. Anslagsstyrning innebär att riksdagen ger förvaltningen de anslag som behövs för att sedan kunna genomföra den direkta styrningen. Det här gör det till en indirekt styrningsform. Även rekryteringsstyrning är en indirekt styrningsform men kan vara specifik eller generell. Organiseringsstyrning är en indirekt styrningsform som oftast är generell och omfattar struktureringen av förvaltningsenheter. Den sista formen är informationsstyrning och den täcker all övrig indirekt förvaltningsstyrning som inte kan placeras i någon av de nämnda fem indirekta styrningsformerna (Lundquist, 1992, s. 80).

Hirschfeldt och Petersson (1997, s. 308-329) har en liknande syn och fördelning på styrningsformer som Lundquist, men några styrningsmodeller följer ett annorlunda mönster. Frågan är vilken slags styrmedel regeringen och riksdagen använder för att utöva sin politik? Poängen med styrmedel är att genomföra de beslut som fattas. De demokratiskt fattade besluten ska gynna den ekonomiska och sociala välfärden samt främja medborgarnas rättstrygghet. Exempelvis den normbildande strafflagen påverkar direkt medborgarnas samvaro. De övriga styrmedlen uppfattas som mera indirekta modeller då de kräver någon form av omarbetning. I diskussionen om styrmedel och vilken form som är lämpligast i vilken situation krävs det att två parter beaktas; de som styrmedlen skall styra och de organ som utövar styrningen. Mångfalden av styrmedel för att utöva kontroll och makt är även stor.

Hirschfeldt och Petersson (1997, s. 308-329) hänvisar till en rapport av Riksrevisionsverket (RRV 1996:50) som delar in styrmedlen enligt följande:

- styrning genom reglering (regelstyrning)
- styrning genom organisering (organisationsstyrning)
- styrning genom personalåtgärder (personalstyrning)
- styrning genom uttalanden (indirekt styrning)
- styrning genom informella kontakter (underhandsstyrning)
- styrning genom efterkontroll (kontrollstyrning).
- styrning genom mål och ekonomiska medel (mål- och resursstyrning).

Det påpekas dock att indelningen enligt dessa gränser kan vara flytande vilket innebär att det kan uppstå undantag.

I den här avhandlingen valdes Vedungs modell som utgångspunkt för indelning av styrmedel. Poängen är att kontrollera existerande och möjliga styrmedel för hundattacker i både Finland och andra länder och då passar Vedungs modell bäst. All form av styrning för hundattacker i denna avhandling utgår antingen från ekonomi, information eller regler. Det var samtidigt ett uppenbart val eftersom Vedungs modell var den mest avvikande av alla tre. Valet att utse kategorierna morot, käpp och predikan enligt Vedungs exempel beror delvis på egen preferens och delvis på en strävan att tydliggöra indelningen av styrmedel. Som flera studier i denna uppsats påpekat, är styrmedlen och statistiken för att kontrollera hundar och hundattacker väldigt bristfällig.

4.1 Morot

Morot eller ekonomiska styrmedel är handlingar som begränsar eller tar bort ekonomiska resurser, detta kan vara i form av tillgångar eller kontanter. Det här innebär en form av styrning där den styrda själv kan välja hurdan inverkan styrmedlet har på hen. Det handlar om ekonomiska regleringar som exempelvis att höja på skatten på tobaksprodukter. Ingen förbjuds direkt från att röka men denna reglering gör det dyrare för dem som väljer att röka. De ekonomiska styrmedlen kan vara både tillgångar kopplat till valuta men även icke penning relaterade. Att erbjuda kommunal hälsovård och utbetala barnbidrag är även ekonomiska styrmedel. Det är samtidigt viktigt att poängtera skillnaden mellan styrning och förbud. Det är annan sak att direkt förbjuda en handling än att sätta en kostnad på utförandet av handlingen (Vedung, 1998, s. 32). Det här är exakt fallet i det ovannämnda exemplet med tobaksprodukterna och det tidigare nämnda exemplet med alkoholprodukterna.

Ekonomiska styrmönster täcker en stor mängd av olika slags aktiviteter. På ett liknande sätt som regelstyrning kan ekonomiska styrmedel placeras in i en negativ kategori eller i en positiv kategori. I den negativa kategorin handlar det om att en organisation eller enskild individ går miste om någon form av resurs. I den motsatta, positiva kategorin, ges mottagaren någon form av resurs (Vedung, 1998, s. 43). Dessa kunde exempelvis vara någon form av skatter, förlorande av bidrag eller mottagande av en tillgång.

Statsrådet i Finland (2018) skriver att den cirkulära ekonomin ofta behöver styras. Den största utmaningen att lösa med hjälp av ekonomiska styrmedel är att skapa ett värde på föremål som redan klassificerats som avfall. Flera ekonomiska styrmedel är effektiva för tillfället men inte på alla

områden. I en undersökning sades att utvecklade politiska målsättningar och förväntningar emotses leda till en utveckling av de ekonomiska styrmedlen.

Ekonomiska styrmedel kan även tolkas som olika metoder att korrigera prissignaler. Naturvårdsverket (2018) delar in dessa metoder i två olika kategorier. Ena kategorin av metoder handlar om moroten (stöd eller bidrag) och den andra kategorin fungerar som piskan (avgifter eller skatter). Bägge två behövs för att styra samhällets handlingar mot en välgrundad riktning. Det positiva med ekonomiska styrmedel är att de oftast är extremt kostnadseffektiva för samhället, det vill säga att de kan utföras på ett ekonomiskt billigt sätt. Fastän ekonomiska styrmedel har många fördelar, finns det situationer då annan form av styrning passar bättre; situationer där annat än ekonomiska incitament måste prioriteras.

Ett bra exempel på ett ekonomiskt styrmedel var hundskatten. Statsrådet i Finland (Helsingin kaupunki, 2018) bestämde att sluta samla in hundskatt från och med 1.1.2018. År 2017 var det endast två kommuner, Helsingfors och Tammerfors, av över 300 kommuner som insamlade hundskatt av hundägare. Från beslutsförslaget framkommer att den ekonomiska lönsamheten med hundskatt har drastiskt sjunkit. År 2002 var insamlade summan 0,829 miljoner euro medan år 2008 var summan 0,635 miljoner euro. Enligt statistiken fanns det cirka 30 000 hundar i Helsingfors och hundskatten betalades för endast 6925 hundar. Det här innebär att av alla hundar i Helsingfors var det endast 23% av vilka det betalades skatt för. Lagen om hundskatten härstammar från 1800-talet och då var målsättningen att hindra rabies från att spridas.

4.2 Käpp

Käpp, även kallad regelstyrning, innebär direkta bestämmelser för att styra. Det handlar om att navigera mottagaren mot en önskad form av handling eller ett eftersträvat beteende. Regelstyrning kan bestå av ordning, regler, direktiv, standarder eller normer som stöds med hjälp av hot om negativa sanktioner. Oftast är regelstyrning direkt kopplat till böter, fängelsestraff och andra dylika negativa sanktioner men det här är inte alltid fallet. Med det här menas att positionen för regleringen skall vara auktoritativ vilket betyder att de som styrs skall vara skyldiga att agera på ett visst sätt. Det här delar käppen i två delar; dels auktoritativa regleringar som följs av negativa sanktioner och dels av auktoritativa regleringar som inte följs av sanktioner (Vedung, 1998, s. 31).

Finlands lag, bland de effektivaste formerna av regelstyrning i Finland, innehar bland annat regler alla hundägare måste följa:

1. En hund måste alltid vara fastbunden i tätort
2. En hund får inte gå lös på motions-banor, löpbanor, offentliga sim stränder, barnlekplatser eller torg då torgverksamheten är aktiv.
3. En hunds avföring får inte lämnas kvar på en plats som upprätthålls i tätorten.

Dessa lagar gäller inte betjäningshundar av något slag och inte heller hundar som befinner sig på stängda gårdar (Finlex, 2003, 14§).

Ville Hahl från Tavasethus polis (poliisi.fi, 2018) påminner att det är förbjudet för alla hundägare att låta sina hundar springa lösa i tätorter. Det är inte heller rätt att lämna sin hund oöversvakad på gården. Polisen påminner att hundägaren är ansvarig för alla skador hans hund orsakar någon annan hund eller människa. I specifika fall är polisen tillåten att sluta en hund på plats ifall den är farlig för människor eller ifall den orsakar stora ekonomiska skador.

4.3 Predikan

Den sista kategorin av styrmedel är predikan som representerar den informativa styrningen. Med denna form av styrning försöker makthavarna påverka de styrda med hjälp av informationsspridning. Det här kan innebära kunskapsspridning, övertalande och olika former av kommunikation. I det här fallet betyder informera att dela ut objektiv och korrekt fakta om tillstånd. Denna innebörd och betydelse har kvarhållits på talan om offentlig politisk analys. För att uppehålla en allmän ordning kan regeringen även informera om vad som anses vara rätt och fel, tillåtet eller icke tillåtet. På så sätt kan folket ledas åt en riktning mot ett önskvärt beteende. Idag handlar informationsstyrning alltså om mycket mera än endast utgiven information om nuvarande tillstånd, det handlar om information som skall vägleda folket och påverka samt uppmana dem till ett särskilt uppförande (Vedung, 1998, s. 33).

Exempelvis Finska Kennelklubben ry. har i många år fungerat som ett stöd för hundägare. Föreningen organiserar skolningar både för uppfödare och hobbyintresserade. Det finns ett flertal olika kurser för hundägare som är intresserade av mångsidig information. Utöver det här, erbjuder Kennelklubben en telefonservice via vem som helst kan ringa och fråga hundrelaterade frågor de undrar över (Kennelliitto.fi).

5. Styrmedel i världen

I det här kapitlet vill jag framföra konkreta exempel på morot, käpp och predikan. I Finland har många styrmedel diskuterats på olika plan men inte förverkligats. Det innebär att det inte var lätt att hitta exempel på konkreta ekonomiska styrmedel, regelstyrning eller informationsstyrning.

5.1 Styrning i Finland

Ett allmänt antagande är att hundägaren alltid är ersättningsskyldig oberoende av olycka och oberoende av situation. Lagarna är dock mycket mer komplicerade än så. I Finland är ingen hundägare automatiskt ersättningsskyldig då en olycka sker, utan varje fall studeras enskilt. Exempelvis i Sverige är hundägaren alltid ersättningsskyldig oberoende av situation. I Finland krävs det alltid en direkt oaktsamhet från hundägaren för att hen ska vara ersättningsskyldig. Med detta menas situationer där hundägaren brutit mot lagarna om övervakning av en hund eller fasthållandet av hunden. Om en hund varit lös på ett område där det varit tillåtet och en olycka sker, måste varje olycka granskas enskilt från fall till fall (fine.fi, 2009). Den finska strafflagen säger:

”Hundägaren har straffrättsligt ansvar om hunden orsakar skada för sin miljö. Enligt 44 kapitlet, 15 § i strafflagen;

15 §

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet underlåter att på behörigt sätt vakta ett djur som är farligt för människor och som han eller hon ansvarar för, ska för underlåtelse att vakta djur dömas till böter.

Domstolen kan bestämma att djuret avlivas, om detta är befogat på grund av att djuret är farligt.”

(Strafflagen (39/1889), 15 §).

Motsvarande skriver *Expressen* (2018) i Sverige att en del raser är extremt överrepresenterade i medierna och medierna spelar en stor roll i detta. Det här är en partisk åsikt som framförs i artikeln. I Danmark och Norge har hundraser förbjudits, men i Sverige har sådana åtgärder inte vidtagits. Madeleine Lidman (*Expressen*, 2018) skriver att majoriteten av befolkningen förstår att det är hundägarens fel då en hundattack sker. Det hjälper dock inte att endast upprepa detta faktum. En lösning vore att skärpa straffen, stifta lagar som garanterar att hundägaren står till ansvar för alla orsakade skador och att polisen skulle prioritera detta problem högre än de gjort hittills.

Den nuvarande svenska lagen säger:

” 19 § En skada som orsakas av en hund skall ersättas av dess ägare eller innehavare, även om han eller hon inte vållat skadan. Vad ägaren eller innehavaren har betalat i skadestånd har han eller hon rätt att få tillbaka av den som vållat skadan.

Första stycket gäller inte för skador som orsakas av en tjänstehund när en polisman eller vaktpost eller annan person som vid försvarsmakten tjänstgör för bevakning eller för att upprätthålla ordning använder hund i tjänsten, om den skadelidande har betett sig på ett sådant sätt att det har varit motiverat att ingripa mot honom eller henne.” (Riksdagen.se, 2018, lag 2007:1150).

Dock har inga ändringar eller uppdateringar i lagarna gjorts sedan hundattackerna började synas mera i medierna. Den enda lag som för tillfället bidrar till att kontrollera hundarna i Sverige är lagen om att alla hundar ska vara registrerade. Det ska även alltid finnas information om vem som äger hunden (Jordbruksverket, 2018). Om mängden och typen av hundar kunde kontrolleras bättre, kunde även hundattacker undvikas bättre.

Baserat på lös prat i medierna och invånarna emellan är nuvarande regelstyrningen i Finland gällande konsekvenser för hundattacker otillräcklig och behöver uppdatering i detaljer. Om en lös hund skadar någon annan i en tätort klassificeras det som ett ordningsbrott. Om hunden skadar någon allvarligt kan det till och med klassificeras som vållande av personskada, skriver Helsingin Uutiset (2017). Vållande av personskada innebär att någon skadas på grund av en ytterligare persons slarv. Det här brottet kräver alltså inte att någonting gjorts med flit. Majoriteten av hundolyckorna sker inte med flit utan på grund av slarv. För att hundägaren ska bli dömd måste skadan dock vara av mer allvarlig art. Enligt den finska lagen kan en sådan dom leda till ekonomiska konsekvenser som böter men till och med fängelsestraff (minilex, 2019).

Hundskatten som en form av ekonomiskt styrmedel började ursprungligen användas på 1800-talet. Hundskatten var obligatorisk med målsättningen att förhindra spridning av rabies. Den maximala totalsumman för hundskatten var 50 euro per kalenderår i Finland. Varje kommun hade ensamrätt att bestämma hur mycket hundskatten skulle vara. Från och med våren 2018 har ingen kommun dock haft hundskatt i Finland (Kennelliitto). Det här var en tydlig form av ekonomisk styrning för att ha kontroll över hundarna i landet. Efter att hundskatten avskaffades har inga nya regleringar eller styrmedel uppstått. Flera förslag på möjliga lösningar har dock synts i medierna.

Harri Lehkonen, ordförande för Finska Kennelklubben ry., anser att ett effektivt sätt att minska på hundattackerna vore en så kallad licens. Lehkonen (2018) hävdar att den enda rasen som kommer att förbjudas i Finland är hundvargen, en hund som uppstått genom att blanda varg och hund. I det här

fallet är det dock inte oron över farliga hundraser som utgör argument för förbudet utan att denna ras anses vara en skadlig djurart (Seura, 2018).

Licensen i fråga skulle innebära att ägaren till en mera krävande hundras måste bevisa att hen är kapabel av att skola och handskas med hundrasen i fråga. Likaså skulle en ansvarsförsäkring bli obligatorisk för en ägare till denna slags hundras. Problemet med det här förslaget är definieringen av farlig och icke farlig hundras och därmed hur de ska väljas och kategoriseras. Vilken hundras är mera krävande än någon annan? Ett typiskt problem är likaså blandraser som i det här fallet skulle bli utanför regleringarna. Det finns inte heller någon lag i Finland som förbjuder någon från att äga en hund. Fastän myndigheten i värsta fall skulle döma en hund till döden efter aggressivt uppförande, finns det ingenting som hindrar ägaren från att köpa en ny hund (Seura, 2018). I den här artikeln definieras dock inte vad ”krävande hundras” innebär och inte hänvisas det heller till något som skulle tyda på att förslaget är i planeringsskede. En licens för hundägare i Finland är alltså endast ett förslag som fått spridning i nyhetskanaler.

I slutet av år 2018 skrev flera olika mediekanaler om ett eventuellt hundkörkort för hundägaren. Körkortet skulle innebära särskilda prover för hundägaren vilka sedan skulle ge information om personen är kapabel att äga en hund i en särskild viktklass. Helsingfors djurskyddsförening, Hesy, föreslog att körkortet skulle gälla alla hundar i viktklassen 20-25 kg. Det här skulle minska på hundattackerna, och samtidigt skulle det stärka ett ansvarsfullt hundäggande. Körkortet vore inte endast ett prov utan det skulle även fungera som ett stöd för hundägaren då hen försöker skola sin hund att bli en fungerande del av samhället. Hannele Luukkainen, ordförande för Hesy, skriver att många konflikter sker på grund av att ägaren inte känner sin hund. Samtidigt är det allt fler som inte kan läsa sin hund eller förstå dess uttryck och agera rätt enligt det. I Wien, Österrike, har detta system fungerat utmärkt. Där är hundkörkortet obligatoriskt för några hundraser. Specifikt är de hundraserna minskade antalet olyckor med 63 % under de följande tre åren (Tamperelainen, 2018). Det här förslaget måste dock ifrågasättas eftersom varken Hesy eller artikeln ger bevis på att en specifik viktklass utgör det största hotet. Fastän det finns studier som visar att styrmedlet fungerat i Österrike är det ingen garanti för att det skulle fungera i Finland. En skillnad är att i Österrike är körkortet obligatoriskt för specifika hundraser, inte enligt viktklass, vilket ytterligare förtydligar avsaknaden av bevis för att det vore ett fungerande styrmedel i Finland.

Ett ytterligare förslag till reglering för att minska antalet hundattacker skulle vara att göra munkorg obligatoriskt för vissa hundraser, anser kriminalkonstapel Ville Hahl (MTV Uutiset, 2018). Munkorg skulle vara obligatoriskt för en del hundraser då de rör sig i tätorter. Hahl påpekar att en ansvarsfull hundägare skulle göra detta utan att hen tvingas till det med lagar. Harri Lehtonen, ordförande för

Finska Kennelklubben ry., motsätter sig idén. Lehkonen (MTV Uutiset, 2018) anser att det vore fel att bestraffa alla hundar av samma ras endast för att någon enstaka hund orsakat problem. Inga studier hittades som skulle stödja argumentet om att en obligatorisk munkorg skulle minska antalet hundattacker i Finland. Snarare har Bonander et al. (2018, s. 4-6) i sin studie visat att munkorg inte alls är det mest effektiva sättet att minska antalet hundbett. Mera om den studien i ett senare skede av uppsatsen.

Ett effektivt sätt att kontrollera antalet hundar i landet är via registrering. Ledande konstapel Kari Kulmala (Apu, 2018) säger att registrering av alla hundar kommer att göras till ett obligatoriskt moment. Faktum är att vem som helst kan köpa en hund idag utan någon erfarenhet eller kunskap. Registrering av hundarna vore en effektiv form av regelstyrning då det skulle underlätta övervakningen av hundar i landet samtidigt som statistiska undersökningar kunde effektiviseras.

I Finland är Finska Kennelklubben ry. det största informationsstyrande organet för alla hundägare. Finska Kennelklubben ry. grundades 1889 vilket gör den till nordens äldsta hundorganisation, och den har idag cirka 150 000 medlemmar. Organisationens uppgift är att sprida information om alla hund-ärenden samt lagenligt vägleda och driva en hundvänlig verksamhet både nationellt och internationellt. Den här verksamheten är extremt viktig för att främja avel av renrasiga hundar med tanke på hälsa, utseende och personlighet.

Som en del av Finska Kennelklubben ry. finns mindre rasklubbar. Rasklubbarna är medlemsorganisationer inom Finska Kennelklubben ry. och fungerar som representativa, nationella organisationer för en eller flera hundraser. Klubbarna övervakar specifikt den ras som klubben representerar. Finska Kennelklubben ry. övervakar på ett mera omfattande plan alla rasklubbars verksamhet. Rasklubbarna ska erbjuda specifik information om en viss ras och vägleda nya hundägare. Alla rasklubbar har representanter och allmänna webbsidor vilket gör det lättare för en utomstående att kontakta dem (hankikoiri.fi). Finska Kennelklubben ry. kunde anses vara den största informationsspridande organisationen i Finland då det gäller verksamheter och aktuell kunskap om hundar.

5.2 Ekonomistyrning

Luyken från *The Local* (2017) skriver att Tyskland är en av de få europeiska länder som behållit hundskatten. Bland annat Storbritannien var en av de sista länderna som avskaffade hundskatten och gjorde det år 1987. Faktum är att det har varit en ekonomisk nytta för Tyskland. Hundskatten kan

vara till och med 186 euro i året. Intressant nog kan hundskatten vara mycket högre för en hund som anses vara en kamphund vilket har väckt mycket diskussion och även orsakat rättegångar i landet. Undantagsvis behöver hundägaren inte betala hundskatt det första året för en hund som adopterats från ett djurhem. Som nämntes redan i början av detta kapitel avskaffades hundskatten i Finland år 2018 (Kennellitto). Hundskatten är delvis ett fungerande sätt att kontrollera registrerade hundar i landet, problemet är att det inte är obligatoriskt att registrera alla hundar.

En annan form av ekonomisk styrning är böter. Böter döms ut av tingsrätten, en polisman eller en åklagare. Böter är det lindrigaste straffet som döms ut av tingsrätten. Böter kan även utges av en gränsbevakningsman eller tullman. Botens mängd beror på vilken typ av gärning och den dömdes inkomster (oikeus.fi, 2019). Finska Kennelklubben (2017) skriver att böter ges åt hundägaren som exempelvis inte har aggressiva hundar fastbundna och åt hundägare som inte hindrar sina hundar från att attackera andra.

5.3 Regelstyrning

I bland annat Norge och Danmark har hundattackerna lett till att en del hundraser förbjudits. I Finland och Sverige har åtgärderna varit annorlunda om de ens existerat. Inga hundraser har förbjudits och största fokus har legat på hundägarna och enskilda hundar, inte någon hundras som helhet. Några länder, bland annat Nederländerna och Italien, som infört lagar om att förbjuda raser har senare upplöst dem då de visat sig vara verkningslösa (Svenska Kennelklubben)

I Danmark väcktes diskussionerna år 2009 om någon hundras borde förbjudas i landet eller inte. Det var en arbetsgrupp inom det danska justitiedepartementet som gjorde en genomgång av den dåvarande hundlagen. Övervägandet att förbjuda någon särskild ras härstammade från den pågående offentliga debatten. Under tre dygn hade det skett tre hundangrepp (hd.se,2009). År 2010 trädde lagen om förbjudna hundraser i kraft. Sedan dess har åsikterna varit varierande om detta varit den bästa lösningen eller inte. År 2013 skrev SVT att den danska hundlagen varit effektiv och att statistiska resultat kan påvisas. Den Svenska Kennelklubben har dock kritiserat beslutet eftersom en direkt svartlistning av hundraser vänder blicken bort från hundägaren som egentligen borde bära ansvaret (SVT, 2013). Varken SVT eller Svenska Kennelklubben fungerar som myndigheter vilket gör deras åsikter till allmän spekulatation i denna uppsats. Artikeln hänvisade inte heller till någon information om de statistiska resultaten som kunde påvisa att den uppdaterade danska hundlagen visat effekt.

Bonander et al. (2018, s. 2) har i sin studie fokuserat på de regleringar som trädde i kraft i Danmark den 1 juni 2010. Regleringarna betydde som sagt ett förbud mot 13 olika hundraser. I sin helhet innebar denna lag ett förbud mot att äga en hund av denna ras, importera eller låta någon av hundraserna föröka sig. Hundraserna som förbjöds i lag var: pitbullterriern, tosa inu, amerikansk staffordshire terrier, fila brasileiro, dogo argentino, amerikansk bulldog, boerboel, kangal, Central Asian Ovcharka, Caucasian Ovcharka, South Russian Ovcharka, Tornjak samt Sarplaninac av vilka dåvarande alla pitbullterrier och tosa inun måste avlivas. För alla resterande hundar i landet som var av någon av de övriga 11 förbjudna raserna fanns ett tvång att alltid hållas fastkopplade på offentliga platser och att förses med munkorg. Betydande resultat förväntas redan på grund av den obligatoriska munkorgen på offentliga platser. Ytterligare positiva resultat borde ses gradvis i framtiden eftersom det ännu finns kvar av de förbjudna raserna i landet.

I studien (Bonander et al., 2018, s. 4-6) undersöktes även om BSL (breed-specific legislation) haft en inverkan på antalet hundar som gått till attack. Baserat på antalet patienter som sökt läkarvård har inte BSL varit en effektiv metod. Det här resultatet har framkommit även i tidigare studier och strider direkt mot SVT:s (2013) utlåtanden. Det här tyder på att förbudet mot hela hundraser har haft en väldigt begränsad inverkan på antalet olyckor orsakade av hundar som bitit. Samtidigt tyder det här på att den obligatoriska munkorgen och hållandet av hunden i koppel inte heller varit det mest effektiva sättet. Med tanke på att hundraser förbjöds på grund av att de ansågs vara mera aggressiva, är det här resultat en aning förvånande ur ett teoretiskt perspektiv. Analysen tyder på att förbudet mot hundraser inte minskat antalet hundattacker.

Det här antagandet baserar sig på att en del hundraser är överrepresenterade i olika statistiska undersökningar samtidigt som det inte finns något direkt bevis på att en del hundraser vore direkt aggressivare än någon annan. Undersökningen visade exempelvis att schäfern som hundras klassificeras som en riskabel ras då det gäller aggressivt beteende men är underligt nog inte förbjuden. Ett ytterligare problem visade sig vara blandraserna som även anses innebära hög risk. Regleringar av blandraser nämns inte specifikt i den danska legislaturen vilket gjorde det svårt att ta dem i beaktande i studien. Det visade sig även att hundbett sker mycket oftare på privata områden eller gårdar än på offentliga platser. Det här innebär att den obligatoriska munkorgen på offentliga områden inte kommer att förhindra hundbett på privata gårdar. Därmed kan inte heller insamlad statistik, om munkorgen minskat på antalet hundbett, anses som pålitlig. Även det här har påvisats i tidigare studier.

Fastän många aktörer ansett att den danska lagen varit effektiv, har den även medfört nackdelar. Då någonting förbjuds i lag, uppstår risken att verksamheten fortsätter att rulla framåt på olagliga vägar.

Kaija Unhola, ansvarig för kommunikationen i Finska Kennelklubben, anser att beteendeproblem hos hundar härstammar från hundägaren, inte från hunden. Efter att den nya lagen trädde i kraft har antalet registrerade hundar sjunkit drastiskt i Danmark. Det här innebär att mängden hundar fortfarande är samma men hundägarna väljer att inte registrera dem. Förbjudna hundar finns alltså fortfarande i landet men det hittas ingen statistisk information om dem. För tillfället är endast 20 procent av alla hundar i Danmark registrerade medan motsvarande antal i Finland är 80 procent. Om hundraser förbjuds kommer verksamheten att drivas i det fördolda (Ilta-Sanomat, 2014). Den här källan ger dock inga teoretiska eller statistiska bevis på att förbudet mot hundraser skulle vara den direkta orsaken till att hundar inte längre registreras i Danmark. Här diskuteras alltså snarare ett antagande än fakta.

Den danska livsmedelsministern Karen Hækkerup skrev, efter en tragisk händelse, att regeringen kommer att granska den nuvarande hundlagen och göra nödvändiga förändringar. En hund dömdes att bli avrättad efter att ha försvarat sitt revir och folket rasade. De förbjudna hundraserna kommer inte att tillåtas, dock kommer det att ske en förändring av vem som har rättighet att döma en hund att bli avrättad. I fortsättningen ska inte en polis ensam få fatta sådana beslut utan experter inom detta område ska höras innan sådana handlingar verkställs (yle.fi, 2013).

Norge har infört en liknande modell som Danmark som en följd av hundattacker, dock i en lindrigare form. I Norge är för tillfället fem olika hundraser förbjudna i lag. Det är förbjudet att äga raserna i fråga, likaså blandraser som innehåller en eller flera av de förbjudna raserna. Det är även förbjudet att importera raserna och avla dem i någon form. De norska myndigheterna (Mattilsynet, 2015) förklarar att det här har skett på grund av att dessa fem hundraser ansetts vara delvis aggressiva, orubbliga och stridslystna. Lagen säger även att ingen hund får vara tränad att attackera andra eller att delta i hundstrider överlag. Det här gäller alla hundar oberoende av ras. Om en hund väcker social oro hos eller utgör fara för sin omgivning kan polisen i samarbete med tullmyndigheter döma hunden att avrättas eller kräva att den exporteras till ett annat land (Mattilsynet, 2015).

I bland annat Kanada har tillvägagångssättet inte varit lika drastiskt som i Danmark och Norge. I februari 2005 röstade den lagstiftande församlingen i Ontario, Kanada om att ändra hundägares ansvar. I samband med ändringarna blev det olagligt att importera någon form av pitbullterrier och de som redan fanns i landet måste kastreras samt registreras i den lokala kommunen. Vid brott mot lag denna lag eller om en hund biter/skadar någon annan kommer hundägaren att dömas till allt från böter (upp till 10 000 kanadensiska dollar) till sex månaders fängelse. Målsättningen med dessa förändringar är att göra samhället säkrare och minska antalet aggressiva hundar. Dock har det här väckt mycket motstånd i flera länder. Flera argumenterade mot förbudet mot en hel hundras med

frågan varför en ras är farligare än någon annan. Den omfattande lösningen har varit den rasspecifika lagstiftningen BSL (A. Ledger et al., 2005, s. 735). Bland annat Bonander et al. (2018, s. 4-6) diskuterades redan liksom den studiens diskussion om BSL varit effektiv i Danmark.

Om BSL (breed specifik legislation) varit effektiv eller inte på en global nivå har visat sig vara svårt att klargöra. Det här beror på att de som blivit bitna av hundar ofta har svårt att identifiera vilken ras det varit frågan om. Delvis beror det på att det inte finns en specifik beskrivning av pitbullterriern. Det finns ett antal raser som liknar pitbullterriern och därför ofta blir kopplade till samma kategori. Det väcker två former av problem: för det första kan statistiken över pitbullterrier som bitit andra bli felaktig då rasen får skulden för andra hundrasers olyckor. För det andra kan icke-reglerade hundraser bli blandade med förbjudna raser då majoriteten har svårt att identifiera vilka hundraser som är förbjudna. Det finns alltså inga direkta bevis på att BSL skulle vara en effektiv strategi för att öka den offentliga säkerheten. Dock har många städer stött denna strategi. Frågan som kvarstår är om pitbullterriern verkligen är farligare än någon annan ras. En del av BSL-förespråkarna föreslår att endast de hundraser som varit ansvariga för att döda människor borde förbjudas. Det här är dock omöjligt i Kanada eftersom det inte finns någon statistik över specifika hundrasers delaktighet i dödsfall. (A. Ledger et al., 2005, s. 736-738)

Sammanfattningsvis väckte studien av A. Ledger et al. (741-742) frågor kring om BSL varit det bästa sättet att öka säkerheten i samhället. Resultaten visar likaså att BSL orsakat ett antal etiska dilemman; bland annat har det inte bevisats att denna form av styrning skulle ha minska antalet människor som skadats av hundar. Det finns ingen statistik som visar att pitbullterriern skulle vara farligare än någon annan hundras i Kanada och flera människor har blivit bitna av tillåtna hundraser än av pitbullterrier.

Även i Spanien regleras hundägandet med hjälp av olika lagar. Det här beror automatiskt på olyckor som skett. Lagarna är fastställda att gälla raser som klassificerats som farliga (PDD). Dessa raser är: pitbullterriern, olika former av bullterrier, rottweiler, bullmastiff, olika former av mastiff, Canary fighting dog, brasiliansk fila, dobermann, tosa inu, akita inu samt former av blandraser som innehåller någon av de här raserna. Lagarna gäller även hundraser som är av en särskild vikt, storlek, muskelbyggnad och käk samt hundar som veterinären bedömt som farliga på grund av ett tidigare aggressivt beteende.

Hundens ägare är alltid ansvarig för sin hunds agerande i Spanien och måste ha en licens. Dessutom måste hundägaren bevisa att hen är kapabel att äga en hund och det här görs med hjälp av medicinska tester och prover. Ägaren måste sedan varje år bevisa att hen har den krävda psykiska och fysiska kapaciteten att fortsättningsvis ta hand om hunden. I Spanien finns dock väldigt få vetenskapliga

studier relaterade till hundar som betett sig aggressivt. Hundattacker som lett till någons död har inte studerats alls i landet under den senaste tiden. Denna typ av studie saknar omfattande versioner i hela Europa (E. Mora et al., 2018, s. 77).

5.4 Informationsstyrning

Svenska Kennelklubbens (SKK) största fokus ligger på att arrangera utbildningar för och ge information till uppfödare, nya hundägare och hundköpare. Genom detta försöker Svenska Kennelklubben förebygga olyckor i framtiden. Likaså har SKK investerat stora summor pengar på olika tester som används för att definiera och utveckla hundarnas beteende. Sverige är på topp bland alla länder i världen då det handlar om att dokumentera hundars psykiska välmående. I dokumenteringsarbetet ingår även en skyldighet att alltid rapportera om en hund visat ett dåligt beteende. Det här leder vidare till konsekvenser som exempelvis tävlingsförbud för hunden (skk.se). SKK skriver att en hund som anfaller utan förvarning eller överhuvudtaget anses vara en fara för samhället borde avlivas. Det här är dock endast en åsikt eftersom sådana beslut eller lagenliga följder måste fattas av myndigheter. SKK är medveten om hundattacker i Sverige och vill förhindra detta problem att växa. Det bästa sättet att göra det är med hjälp av förebyggande arbete. SKK är en intresseorganisation som ordnar utbildningar, samarbetar med myndigheter och sprider information. Det är det bästa de kan göra med den makt de har. Att förbjuda någon hundras är inte en lösning eftersom en hundattack enligt SKK inte ska fördöma en hel ras (skk.se). På liknande sätt som Finska Kennelklubben ry. i Finland har SKK en stor inverkan på den informationsstyrning som utövas i Sverige.

Bandow (1996, s. 478-481) skriver i sin studie att så fort en hundattack anmäls antar en stor del människor att de vet vad som egentligen hänt. De skyller automatiskt på en specifik hundras vilket återigen leder till vilseledande information. För cirka 20 år sedan var fallen samma men gällde en annan ras än idag och den sociala skulden var baserad på löst prat. Olika hundraser har påverkat den offentliga debatten vid olika tillfällen ända sedan 1940-talet. Medierna styr den offentliga opinionen i en specifik riktning. Det mest effektiva sättet att förhindra hundar från att bita är delvis att skola och socialisera in hundarna ordentligt men även att öka hundägarnas kunskap om djuren. Ifall målsättningen verkligen vore att förhindra alla hundbett borde alla hundar förbjudas i lag. Det är ett lika osannolikt mål som att minska antalet hundbett genom att endast förbjuda hela hundraser. Bandows (1996, s. 478-481) studie tyder på att olika former av informationsstyrning vore det effektivaste sättet att minska hundattacker i framtiden.

6. Forskningsfrågor och hypoteser

Teoretiskt har denna avhandling visat att det finns två olika synsätt på styrning av hundattacker. Å ena sidan finns det länder som litar på regelstyrning och därmed direkt förbjuder specifika hundraser. Å andra sidan finns det länder som uppfattar hundägare som ansvariga och anser att de inte alltid är tillräckligt kompetenta vilket vidare lett till att länderna valt att reglera med hjälp av ekonomiska styrmedel och informationsstyrning för att vägleda hundägarna.

I denna avhandling har en kvantitativ undersökning utförts där vanliga hundägars åsikter efterfrågades för att om möjligt besvara hypotesen; valet av styrmedel påverkas av vilken typ av hund personen ifråga äger/har ägt. För att besvara denna hypotes behövdes hundägars deltagande genom att de besvarat frågor i ett frågeformulär.

Mina forskningsfrågor i denna avhandling är:

1. Vem ansvarar för hundattacker enligt hundägare?

Jag förväntar mig att se två olika svar på frågan; antingen är det specifika hundrasers fel eller så är det hundägens fel. Vissa tycker att enskilda hundraser är farligare medan andra anser att det alltid är hundägaren som bär ansvaret. Hypotesen är att skillnader i svaren kommer att uppstå baserat på vilken typ av hundras respondenten representerar eller äger. Denna fråga besvaras med hjälp av att respondenterna valt på skalan 1-5 hur de tycker att ansvaret fördelas i en hundattack.

För att vidare få reda på hur olika aktörer ställer sig till åtgärder för att förhindra hundattacker, söker jag efter svar på följande forskningsfråga:

2. Hur ställer sig hundägare till åtgärder för att förhindra hundattacker?

Här förväntas en skillnad beroende på vilken typ av hundras respondenten äger eller representerar. Genom att dela in hundraserna och hundägarna i olika kategorier förväntas en betydande preferens för antingen käpp som åtgärd eller morot och predikan som åtgärd. Mer exakt uttryckt förväntas ägare till icke-farliga hundar att förespråka käpp medan ägare till farliga hundraser kommer att förespråka morot och predikan. I denna undersökning definieras en farlig hundras enligt om den är förbjuden eller nästan förbjuden i Danmark. De resterande hundraserna har delats in i en kategori med blandrasiga hundar och de som återstår har delats in utifrån deras vikt i antingen under 20 kg eller över 20 kg.

Båda forskningsfrågorna har studerats med hjälp av svaren som fåtts via den elektroniska blanketten som skickades ut till en grupp med hundägare på internet.

7. Metod och material

Målsättningen med denna studie var att med en teoretisk syn på länders tillvägagångssätt som bakgrund granska vanliga hundägars ställningstaganden till styrmedel för hundattacker. För att komma till en förståelse har ett frågeformulär byggts i e-lomake som sedan besvarats av hundägare. Som plattform för att skicka ut frågeformuläret användes Facebook. Gruppen ”koirat” består av ca 50 000 medlemmar och frågeformuläret besvarades under en veckas tid av 551 hundägare.

Frågorna i frågeformuläret har formulerats med tanken att kunna se hur finländska hundägare ser på den existerande regelstyrningen. Målet var att först få veta vilken hundras respondenten äger och därmed representerar, varefter respondenten fick ta ställning till olika påståenden. Hundraserna har delats in i fyra olika kategorier för att kunna tolkas som antingen farliga eller icke-farliga. De farliga hundraserna är de som varit ”förbjudna i Danmark” och ”nästan förbjudna i Danmark. De resterande hundraserna är indelade i antingen under 20 kg eller över 20 kg, och blandraserna är placerade i en egen kategori. Jag valde att inkludera specifikt Danmark och landets förbjudna hundraser i min avhandling eftersom jag ansåg att ett ytterligt nordiskt lands regleringar är mer relevant än ett icke-nordiskt land. Det var väsentligt att få information om respondentens ålder och erfarenhet av hundar eftersom flera av de nämnda studierna indikerade bland annat att personer med kortare erfarenhet var mindre ansvarstagande hundägare. Innan tio olika teorirelaterade påståenden ställdes, skulle respondenten välja på skalan 1-5 vems fel en hundattack primärt är, hundens eller hundägens.

7.1 Frågeformulär som datainsamlingsmetod

Frågeformuläret som användes i denna avhandling gjordes i elektronisk form. Först besvarades tre frågor om respondentens ålder, antal år av erfarenhet samt vilken hundras respondenten äger eller har ägt. Därefter valde respondenten på skalan 1-5 vems fel de anser att en hundattack primärt är. Frågeformulärets sista skede bestod av tio påståenden som koncentrerades på att söka svar på vilken typ av styrning respondenten förespråkar för att minska antalet hundattacker.

Påståendena är direkt kopplade till den teori som används i avhandlingen. Jag fokuserade på påståenden som skulle avslöja om respondenten förespråkar morot, käpp eller predikan som styrmedel. Jag sökte sedan efter signifikanta samband som skulle stödja hypotesen att respondentens val av styrmedel styrs av vilken typ av hund respondenten äger. Alla påståenden hade svarsalternativen: helt av samma åsikt, delvis av samma åsikt, kan inte säga, delvis av annan åsikt och helt av annan åsikt.

För att kunna bygga data och sedan tolka dem måste hundägarna kategoriseras på något sätt. Som tidigare nämnt är typen av hund det logiska underlaget för indelning men samtliga hundraser måste även kategoriseras.

7.2 Exkluderingskriterier

Det elektroniska datamaterialet bearbetades innan några analyser konstruerades. För att respondentens svar skulle beaktas i analysen måste en del kriterier uppfyllas.

För det första måste första frågan besvaras eftersom det vore omöjligt i denna avhandling att tolka ett svar av någon som inte gett information om vilken hundras hen representerar. Ingen av de resterande frågorna var obligatoriska vilket betyder att ifall någon fråga var obesvarad, togs ändå respondentens övriga svar i beaktande.

I slutet av frågeformuläret fanns en tom ruta där respondenten kunde formulera sig fritt om hen ansåg att något behövde tilläggas. Dessa svar och kommentarer kommer att genomgåas kortfattat i slutet av avhandlingen eftersom det här verkade vara ett ämne som helt klart väckt mycket åsikter och känslor hos hundägarna.

7.3 Övrig bearbetning av datamaterial

För att få ett svar på forskningsfrågorna måste respondenterna kategoriseras på ett sätt som är relevant för denna analys. Först har respondenterna kodats i kategorier enligt den hundras de äger. I den första kategorin placerades hundägare med de hundraser som är förbjudna eller nästan blev förbjudna i Danmark: anatoliankoira, bullmastiff, cane corso, sao miguelinfil, kanariandoggi, iberian dogge, maremmano-abruzzese, espanjanmastiffi, napolinmastiffi, owczarek podhalanski, rottweiler och staffordshirebullterrier. Andra kategorin består av hundägare med stora hundar, i detta fall hundar som väger 20+ kg. Den tredje kategorin är hundägare med små hundar, i detta fall hundar som väger under 20 kg. Den fjärde och sista kategorin är hundägare med blandrasiga hundar. I analysen har jag valt att prata om antingen farliga hundar (kategori 1) eller om icke-farliga hundar (kategori 2, 3, 4).

Då hundägarna kategoriserats var jag tvungen att göra det utifrån deras svar om vilken hundras de äger vilket inte alltid var en självklarhet eftersom många valt att skriva ner flera hundraser. Det andra dilemma som uppstod var hundens vikt. I flera fall har hundens genomsnittliga vikt legat mellan 15 och 25 kg vilket ledde till att jag valt att placera hunden i den kategori vartåt den lutar mera.

Exempelvis en hund som väger 17-22 kg har hamnat i kategori 3, hundar under 20 kg, eftersom det lutar närmare ditåt. Respondenter som inte definierat sin hundras utan endast gett ett otydligt eller övergripande uttryck för någon ras, exempelvis terrier, har automatiskt kategoriserats som blandras.

Sista bearbetningen gjordes med fallen där respondenten äger flera hundar som alla kunde placeras i olika kategorier. I dessa fall har jag placerat hundägarna enligt följande: om någon av hundraserna var förbjuden i Danmark placerades de i kategori 1, om någon av hundraserna var nästan förbjuden i Danmark placerades de i kategori 1, och de resterande placerades enligt vikten. Om majoriteten av hundraserna vägde under 20 kg placerades de i kategori 3 medan om majoriteten av hundraserna vägde över 20 kg placerades de i kategori 2. I fall där respondenten exempelvis ägt en hund över 20 kg och en blandras har hen placerats i grupp 2, hundar över 20 kg.

7.4 Analys av datamaterialet

För att bygga analysen användes databasen e-lomake till först för att bygga frågeformuläret. Därefter har svaren gått igenom Microsoft Office Excel var endast svaren genomskådades. Den fullständiga bearbetningen skedde i SPSS Statistics. Jag använde mig av enkla korstabeller för att hitta signifikanta samband mellan typ av hundras och preferens för styrmedel som valts specifikt för denna undersökning.

7.5 Indelning av hundraser inför analys

Innan själva analysen påbörjades har hundraser och så med hundägare måste klassificeras som antingen farliga eller icke-farliga. Meningen är att studera och tolka hundägarnas svar baserat på vilken typ av hund de äger, i detta fall en antingen farlig eller icke-farlig hund.

Jag har valt att tolka alla hundraser som är förbjudna i Danmark och de som är nästan förbjudna i Danmark, som farliga hundraser. De resterande hundraserna har tolkats som icke-farliga och i den här undersökningen har de kategoriserats enligt vikt eller vare sig de varit blandrasiga.

Det var relevant att dela in stora och små hundar för att se hur de fördelas hundägarna emellan. Respondenternas svar på enkäten kommer att tolkas ur perspektivet vare sig hundägaren har en farlig eller icke-farlig hund. De icke-farliga hundarna är kategoriserade som stora, små och blandras.

Tabell 1: Hundar som uppfattas som farliga. Procent.		
	Totalt	N
Farliga = Förbjudna och nästan förbjudna i Danmark	14,1	77
Stora = Över 20 kg	40,8	223
Små = Under 20 kg	29,1	159
Blandras= Resterande blandrasiga hundarna	16,1	88
Totalt	100	548

I tabell 1 har hundägarna kategoriserats inför analysen. De hundar som är förbjudna eller nästan förbjudna i Danmark har kategoriserats som de farliga hundarna. De resterande hundägarna har kategoriserats baserat på hundens vikt, över eller under 20 kg, och blandraserna i en egen grupp. De hundar som i genomsnitt väger 20 kg har placerats i den kategori med över 20 kg vägande hundar.

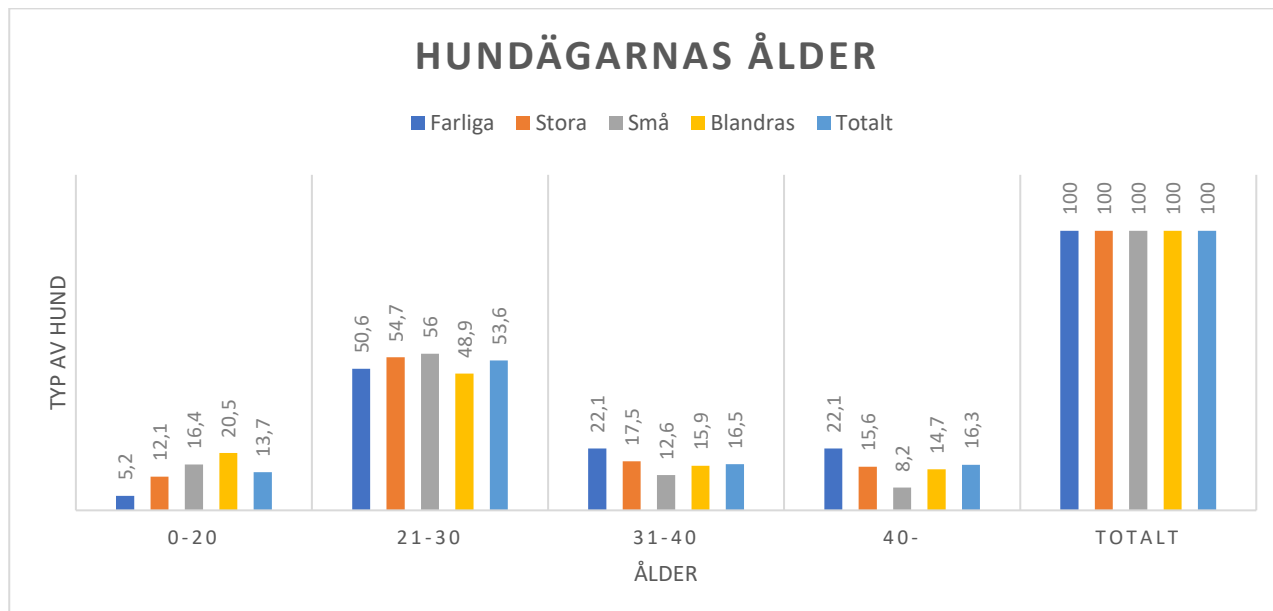
8. Respondenterna

För att inleda analysen är det intressant att se vilka typer av hundägare som besvarat enkäten. I enkäten frågas efter ålder samt antal år av erfarenhet med hundar. Dessa sociodemografiska faktorer var mer relevanta än exempelvis respondentens kön för den här analysen. Nedanstående tabeller visar vilka typ av hundägare som äger vilken typ av hund. Kategorin ”farlig” består av de hundraser som antingen är eller nästan blev förbjudna i Danmark. Stora hundar, små hundar och blandrasiga hundar har delats in i egna kategorier.

8.1 Ålder

Till en början är det intressant att se vilka respondenter som besvarat enkäten. Intresset är att se hur de fördelar sig enligt ålder och erfarenhet med tanke på vilken typ av hund de äger. Det är helt klart en stor spridning, dock kan en del iakttagelser göras. I den första tabellen har variabeln ”ålder” granskats.

Tabell 1. Hundägarnas ålder. Procent.

(N=547, 0-20=75, 21-30=293, 31-40=90, 40-=89)

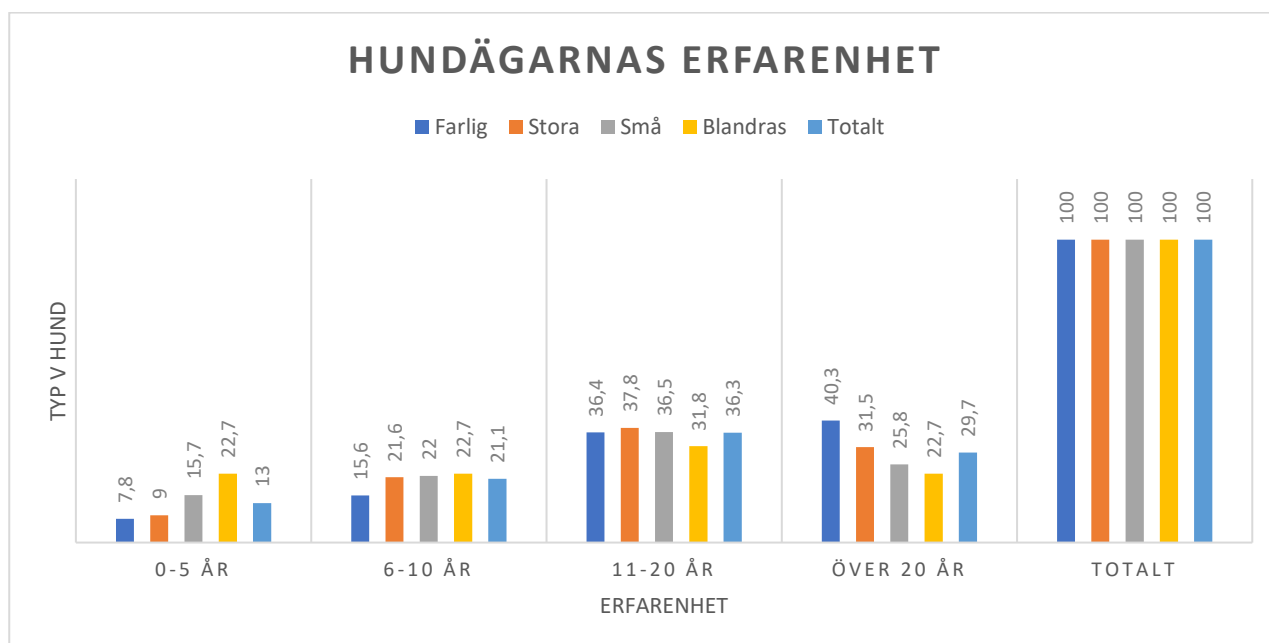
Intressant nog är en tydlig majoritet av dem som besvarat enkäten via Facebook 21-30-åringar. Det kan delvis förklaras med hjälp av en undersökning gjord år 2010 som visar att av 25-34-åringarna är det 28 procent som aktivt använder Facebook. 16 procent av 35-44-åringarna använder aktivt Facebook och 24 procent av 18-24-åringar använder aktivt Facebook. Yngre och äldre än dessa

använder applikationen märkbart mindre (Statistikcentralen, 2010). För att ge perspektiv åt resultaten är det även relevant hur många hundägare det finns i Finland. Enligt Statistikcentralen (2012) fanns det år 2012 443 000 hushåll med hund. Antalet hundar per hushåll varierar, allt som allt ägdes 630 000 hundar i Finland år 2012.

Då det gäller vilken typ av hund de olika respondenterna äger baserat på ålder kan ett par iakttagelser göras. Endast 13,7 procent av respondenterna var 0-20 åringar, 53,6 procent var 21-30 åringar, 16,5 procent var 31-40 åringar och 16,3 procent var över 40 år gamla. Majoriteten av dem som besvarat enkäten var 21-30 åringar. Bland annat 50,6 procent av de farliga hundarna ägdes av 21-30 åringar samtidigt som 54,7 procent av stora hundarna ägdes av 21-30 åringar. Farliga hundraser ägdes minst av under 20 åringar och små hundar ägdes minst av över 40 åringar. 48,9 procent av blandrasiga hundarna ägdes av 21-30 åriga respondenter och cirka 30 procent av blandrasiga hundarna ägdes av över 30 åringar.

8.2 Erfarenhet

I ett tidigare skede av avhandlingen diskuterades om erfarenhet med hundar inverkar på hundägarens förmåga att kontrollera sin hund. Studier nämndes som indikerar att en person med längre erfarenhet ofta har bättre kontroll över sin hund och att personer med kortare erfarenhet oftare orsakar hundrelaterade olyckor. I undersökningen har tänkts att all kontakt med hundar räknas som erfarenhet. Respondenterna har fått tolka frågan hur de velat. Erfarenheten kan exempelvis innebära ägande av egen hund eller deltagande i hundrelaterade evenemang. Nedanstående tabell 2 visar hur faktorn erfarenhet fördelas mellan respondenterna.

Tabell 2. Hundägarnas erfarenhet. Procent.

(N=546, 0-5=71, 6-10=115, 11-20=198, över 20=162)

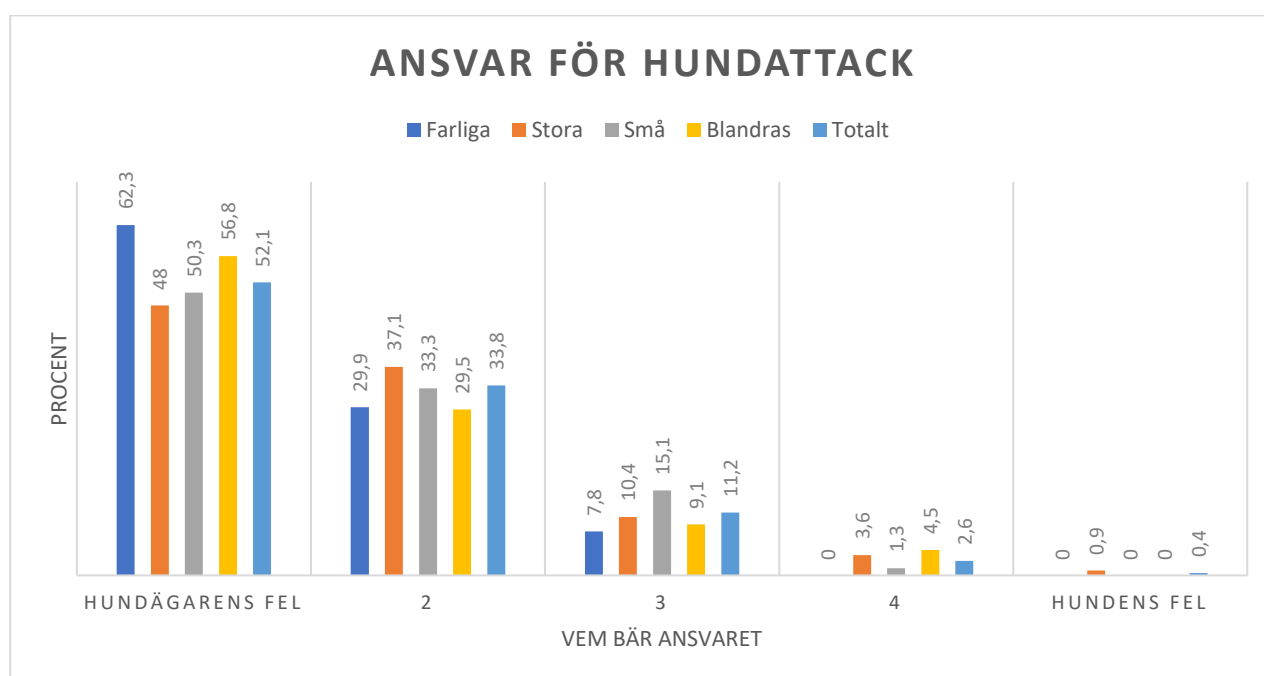
Respondenternas svar på frågan visar tydligt att det finns en skillnad mellan erfarenhet och vilken typ av hund som prefereras. Endast 13 procent av respondenterna hade 0-5 år erfarenhet, 21,1 procent hade 6-10 års erfarenhet, 36,3 procent hade 11-20 års erfarenhet och 29,7 procent hade över 20 års erfarenhet vilket är en märkvärdig andel.

Resultatet tydliggör det faktum att farliga hundraser väljs oftare av hundägare med längre erfarenhet medan resterande hundraser ägs relativt jämnt fördelat av hundägare med olika lång erfarenhet. Av alla 162 respondenter med över 20 års erfarenhet, ägde 40,3 procent en farlig hundras. Det strider mot studierna om att hundattacker sker på grund av farliga hundar och hundägare med kort erfarenhet eftersom det i majoriteten av fallen borde vara en erfaren hundägare som kontrollerar hunden. Respondenter med 6-10 års erfarenhet ägde olika typer av hundar med en relativt jämn spridning. Det gjorde även respondenterna med 11-20 års erfarenhet. Majoriteten av respondenterna med 0-5 års erfarenhet ägde en blandrasig hund.

9. Ansvar för hundattacker

Utgångsläget för denna avhandling har varit att skulden för en hundattack antingen riktas mot hundägaren eller hunden. Beroende på vilket håll det lutar mera mot varierar stort beroende på vem man ställer frågan. I enkäten har respondenterna fått välja ett svar på skalan 1-5 beroende på hur de tycker att skulden borde fördelas vid en hundattack. På skalan representerar 1 att skulden helt och hållet sätts på hen som ansvarat för hunden medan 5 representerar åsikten att skulden helt och hållet sätts på hunden. I denna analys har alla hundraser som förbjudits eller nästan förbjudits i Danmark klassificerats som farliga och alla resterande hundraser klassificerats som icke-farliga och kategoriserats som stora, små och blandras.

Tabell 3. Ansvar för hundattack. Procent.

(N=545, hundägarens fel=284, 2=184, 3=61, 4=14, hundens fel=2)

I tabell 3 kan vi se att en tydlig majoritet anser att hundattacker är hundägarens fel. Oberoende av vilken hundras respondenten äger har endast 1,3 procent ansett att hunden är den ansvarige i en hundattack. En minoritet har placerat sig vid 3 eller 4 på skalan men överlägset flest respondenter har svarat 1 (hundägarens fel) eller 2. Av farliga hundarnas ägare har majoriteten ansett att hundägaren alltid bär ansvaret i en hundattack medan stora och små hundarnas ägare har en lite jämnare spridning bland svaren. Dock har även stora och små hundarnas ägare i flesta fall skuldsatt hundägaren snarare än hunden. Av alla 545 respondenter som besvarat frågan, har 284 ansett att en hundattack alltid är hundägarens fel och endast 16 respondenter har svarat 4 eller att det skulle vara

fullständigt hundens fel. Intressant nog visar det sig att oberoende av hundras är största delen av respondenterna eniga om att hundägaren alltid bär ansvaret i en hundattack.

10. Respondentens val av morot, käpp eller predikan

Efter att ha tagit reda på vilken typ av respondenter som besvarat enkäten beroende på ålder och erfarenhet är det dags att studera hypotesen om vilken typ av styrmedel som föredras av vilken typ av hundägare. Även i de här analyserna har kategorin med hundägare av blandraser klassificerats som icke-farliga eftersom de utgående från min teori inte direkt kan klassificeras som farliga.

I enkäten har respondenterna besvarat tio olika påståenden, och här granskas hur valet av morot, käpp och predikan föredras av hundägare beroende på om de äger en farlig eller icke-farlig hund. De icke-farliga hundarna är även i detta fall kategoriserade som stora, små och blandras. De hundar vars genomsnittliga vikt är 20 kg har placerats i kategorin över 20 kg eftersom den genomsnittliga vikten då exempelvis getts på skalan 18-22 kg. Då resultaten genomgåts har jag valt att prata om de farliga och de icke-farliga hundraserna. De icke-farliga står för de resterande hundraserna: stora, små och blandraser.

Vid varje påstående har respondenterna valt mellan alternativen helt av samma åsikt, delvis av samma åsikt, kan ej säga, delvis av annan åsikt och helt av annan åsikt. Jag har valt att analysera de påståenden som visat mest variation bland svaren och därmed de resultat som ger mest nytta för den här avhandlingen och forskningsfrågorna. De resultat som angivits med blått har jag ansett att är värda att märka. Antingen är det de mest varierande svaren eller så är det de svaren som skiljer sig åt mest från de andra svaren.

Påstående 1. Alla hundraser passar inte åt alla individer

Tabell 4. Påstående 1. Procent.							
	Helt av samma åsikt	Delvis av samma åsikt	Kan ej säga	Delvis av annan åsikt	Helt av annan åsikt	Totalt	N
Farliga	92,2	6,5	0	1,3	0	100	77
Stora	87,9	10,8	0,4	0	0,9	100	223
Små	94,3	4,4	0,6	0	0,6	100	159
Blandras	85,1	13,8	0	1,1	0	100	87
Totalt	89,9	8,8	0,4	0,4	0,5	100	546
N	491	48	2	2	3	546	

I påståendet om att alla hundraser inte passar alla individer har respondenterna varit relativt eniga om att detta stämmer. Oberoende av om respondenten har en farlig eller icke-farlig hundras har en överlägsen majoritet av alla respondenter varit helt av samma åsikt. Hela 92,2 procent av de respondenter som äger en farlig hundras har varit helt av samma åsikt och 89,9 procent av alla hundägarna har varit helt av samma åsikt. Endast 0,9 procent av alla respondenter har varit delvis av annan åsikt eller helt av annan åsikt.

Det här resultatet visar att oberoende av vilken hundras dessa respondenter äger anser nästan alla att det finns hundraser som passar bättre för en del människor samtidigt som det finns hundraser som inte passar alla. Resultatet visar även att oberoende av om respondenten äger en liten eller stor hund är de nästan alla eniga om att alla hundraser inte passar alla individer. En tydlig majoritet av stora hundarnas ägaren var helt av samma åsikt och en ännu större majoritet av de små hundarnas ägaren var helt av samma åsikt.

Intressant nog var det inte en enda respondent med en farlig eller blandrasig hund som skulle ha motsatt sig till argumentet. Det här kan tolkas som att de exempelvis uppfattar sina egna hundar som passande just för dem och att de nödvändigtvis inte skulle passa alla.

Påstående 2. Enskilda hundraser som anses farliga borde förbjudas i lag, som i exempelvis Danmark.

Tabell 5. Påstående 2. Procent.							
	Helt av samma åsikt	Delvis av samma åsikt	Kan ej säga	Delvis av annan åsikt	Helt av annan åsikt	Totalt	N
Farliga	0	7,8	1,3	11,7	79,2	100	77
Stora	8,5	22,0	7,2	28,7	33,6	100	223
Små	15,1	25,2	9,4	24,5	25,8	100	159
Blandras	9,1	23,9	2,3	28,4	36,4	100	88
Totalt	9,3	21,2	6,2	25,0	38,2	100	547
N	51	116	34	137	209	547	

Påståendet om att specifika hundraser borde förbjudas i Finland är aktuellt för denna undersökning eftersom det här är fallet i exempelvis Danmark. Intressant nog finns det en märkbar skillnad i svaren bland hundägare med farliga och de resterande hundraserna. Största delen av hundägarna med farliga hundraser har varit av helt annan åsikt. 79,2 procent var av helt annan åsikt medan inte en enda av dessa respondenter varit av helt samma åsikt.

För att jämföra med åsikterna bland hundägare till de resterande hundraserna kan en skillnad märkas. Respondenterna med någon annan hundras än de som kategoriserats som farlig, har även för det mesta ansett att det här styrmedlet inte vore lönsamt. Dock har 15,1 procent av respondenterna med små hundar varit helt av samma åsikt och mellan 8-10 procent av stora och blandrasiga hundägarna varit helt av samma åsikt. Det här är intressant eftersom det indikerar att hundägare till det som klassificeras som icke-farliga hundraser, anser att specifika hundraser borde förbjudas medan ägare till denna typ av hund kritiskt motsätter sig förslaget.

Det här resultatet stöder även hypotesen i denna undersökning om att hundägare med icke-farliga hundraser oftare föredrar käppen, direkt regelstyrning, jämfört med hundägare till farliga hundraser som helt klart inte stöder påståendet om att hundraser borde förbjudas.

Påstående 3. Att förbjuda hundraser vore inte lönsamt eftersom det skulle öka den olagliga hundförsäljningen

Påstående 3 och påstående 4 går djupare in på hypotetiska följder som kunde uppkomma ifall hundraser skulle förbjudas. Det var relevant för undersökningen att se vad respondenterna anser om dessa följder.

Tabell 6. Påstående 3. Procent.							
	Helt av samma åsikt	Delvis av samma åsikt	Kan ej säga	Delvis av annan åsikt	Helt av annan åsikt	Totalt	N
Farliga	54,5	36,4	3,9	2,6	2,6	100	77
Stora	29,1	49,3	8,5	10,3	2,7	100	223
Små	23,6	47,8	8,9	15,3	4,5	100	157
Blandras	34,1	42,0	9,1	13,6	1,1	100	88
Totalt	31,9	45,9	8,1	11,2	2,9	100	545
N	174	250	44	61	16	545	

En möjlig följd av att förbjuda hundraser är att den olagliga hundförsäljningen skulle öka. Respondenterna har varit relativt eniga om att de håller med. Av hundägarna med farliga hundraser var 54,5 procent helt av samma åsikt och 36,4 procent av delvis samma åsikt. Av hundägarna med de resterande hundraserna var 29,1 procent av stora hundarnas ägaren helt av samma åsikt och nästan hälften delvis av samma åsikt. Av respondenterna med små hundar var 23,6 procent helt av samma åsikt och cirka 47 procent delvis av samma åsikt. Respondenterna med blandrasiga hundar följde samma mönster och cirka 75 procent var antingen delvis eller helt av samma åsikt.

Allt som allt var endast 16 respondenter helt av annan åsikt. Det här tyder på att tanken om en eventuell följd som denna inte är helt ofattbar. Majoriteten av hundägarna som deltog i undersökningen har varit av antingen helt eller delvis samma åsikt.

Påstående 4. Att förbjuda hundraser vore inte lönsamt eftersom det vore nästan omöjligt att övervaka förbudet

Om ett hundrasförbud blev aktuellt uppstår frågan på vilket sätt det här skulle övervakas. Enligt påståendet skulle det vara nästan omöjligt att övervaka ett hundrasförbud.

Tabell 7. Påstående 4. Procent.

	Helt av samma åsikt	Delvis av samma åsikt	Kan ej säga	Delvis av annan åsikt	Helt av annan åsikt	Totalt	N
Farliga	51,9	35,1	3,9	6,5	2,6	100	77
Stora	34,1	44,4	8,5	9,9	3,1	100	223
Små	34,6	35,8	8,8	17,0	3,8	100	159
Blandras	30,7	40,9	13,6	11,4	3,4	100	88
Totalt	36,2	40,0	8,8	11,7	3,3	100	547
N	198	219	48	64	18	547	

I påståendet om att förbudet av hundraser skulle vara omöjligt att övervaka har respondenterna haft en ganska enig åsikt oberoende av vilken typ av hundras de äger. Majoriteten av respondenterna har varit antingen helt eller delvis av samma åsikt.

Endast 2,6 procent av hundägarna med farliga hundraser har varit helt av annan åsikt medan de resterande respondenterna också alla varit helt av annan åsikt på en skala mellan 3,1-3,8 procent.

Respondenter med stora eller små hundar har haft en aningen mer likartad inställning till påståendet. Av hundägarna med stora hundar har 34,1 procent varit helt av samma åsikt, medan 44,4 procent varit delvis av samma åsikt. Av hundägarna med små hundar har 34,6 procent varit helt av samma åsikt medan, 35,8 procent varit delvis av samma åsikt. Respondenter med blandrasiga hundar hade till största delen varit delvis av samma åsikt men även en märkvärdig andel var helt av samma åsikt.

Allt som allt indikerar resultatet att respondenterna, oberoende av vilken hundras de äger, tycker att det vore nästan omöjligt att övervaka ett hundrasförbud.

Påstående 5. Hundägaren är alltid ansvarig för sin hund oberoende av om någon annan skulle ta hand om den

Tabell 8. Påstående 5. Procent.

	Helt av samma åsikt	Delvis av samma åsikt	Kan ej säga	Delvis av annan åsikt	Helt av annan åsikt	Totalt	N
Farliga	49,4	36,4	1,3	11,7	1,3	100	77
Stora	26,5	45,7	2,7	20,6	4,5	100	223
Små	32,1	47,2	1,9	14,5	4,4	100	159
Blandras	38,6	30,7	3,4	25,0	2,3	100	88
Totalt	33,3	42,4	2,4	18,3	3,7	100	547
N	182	232	13	100	20	547	

Frågan om att hundägaren alltid bär ansvaret för sin hund är en intresseväckande fråga eftersom många gånger sker hundolyckor på grund av att någon annan än hundägaren övervakat hunden.

Av farliga hundars ägaren har 49,4 procent varit helt av den åsikten att hundägaren alltid bär ansvaret för sin hund, oberoende av om någon annan skulle ta hand om den. Dock har 11,7 procent varit delvis av annan åsikt vilket också är en märkbar andel.

Då respondenternas åsikter granskas utgående från stora och små hundarnas ägaren visar resultatet att det följer ett mönster väldigt likt åsikterna av farliga hundrasers ägaren. Även i detta fall har majoriteten av hundägarna varit av antingen helt eller delvis samma åsikt, samtidigt som en märkbar andel varit delvis av annan åsikt. I detta fall till och med en större andel än hundägarna med farliga hundraser.

Av stora hundarnas ägaren har 26,5 procent varit helt av samma åsikt, medan nästan en dubbelt större andel varit delvis av samma åsikt. Samtidigt har 20,6 procent varit delvis av annan åsikt vilket innebär en nästan lika stor andel av stora hundarnas ägaren som har varit helt av samma åsikt och delvis av annan åsikt. Detta påståendet har klart delat på åsikterna bland respondenterna med stora hundar.

Av små hundarnas ägaren har 32,1 procent varit helt av samma åsikt, medan 47,2 procent varit delvis av samma åsikt. Samtidigt har 14,5 procent varit delvis av samma åsikt. Respondenter med små hundar har haft varierande åsikter i samma stil som respondenterna med stora hundar, dock inte lika drastiska variationer.

Det är intressant hur likadana svarsmönster respondenterna med farliga och icke-farliga hundar följde oberoende av vilkendera de äger. En liknande andel har varit av antingen helt eller delvis samma åsikt samtidigt som en märkbar andel varit delvis av annan åsikt.

Påstående 6. Hundägare borde bestraffas med hårdare böter ifall hunden skadar en människa eller annan hund

Det här påståendet var kritisk i mån att ta reda på om hundägarna med farliga eller de som klassificerats som icke-farliga, prefererar morot som styrmedel. Ekonomiska sanktioner, i detta fall böter, är ett direkt exempel på ett ekonomiskt styrmedel.

Tabell 9. Påstående 6. Procent.							
	Helt av samma åsikt	Delvis av samma åsikt	Kan ej säga	Delvis av annan åsikt	Helt av annan åsikt	Totalt	<i>N</i>
Farliga	42,9	27,3	14,3	11,7	3,9	100	77
Stora	38,6	30,9	17,0	10,3	3,1	100	223
Små	57,9	23,3	12,6	5,0	1,3	100	159
Blandras	42,0	33,0	17,0	6,8	1,1	100	88
Totalt	45,3	28,5	15,4	8,4	2,4	100	547
<i>N</i>	248	156	84	46	13	547	

I påståendet om att hundägaren borde bestraffas med hårdare böter om ens hund skadar någon annan, har åsikterna bland respondenterna med farliga och icke-farliga hundar varit relativt enig. I alla fallen har en klar majoritet varit antingen helt eller delvis av samma åsikt. Endast 13 respondenter totalt har varit helt av annan åsikt.

Respondenterna med specifikt små och stora hundar har en lite tydligare skillnad i åsikterna. Av stora hundarnas ägaren har 38,6 procent varit helt av samma åsikt, medan 10,3 procent varit delvis av annan åsikt. Av små hundarnas ägaren har över hälften varit helt av samma åsikt, medan 23,3 procent varit delvis av samma åsikt.

Av både respondenter med stora och små hundar har en märkbar andel valt att de ej kan säga. Detta är ett intresseväckande resultat eftersom frågan återstår vad detta beror på. Är möjligtvis den nuvarande lagen om sanktioner för oklar eller har respondenterna helt enkelt inte någon åsikt om att göra de ekonomiska sanktionerna striktare? Respondenterna med blandrasiga hundar har till största delen varit av samma åsikt.

Resultatet visar att majoriteten av respondenterna skulle stödja ett förslag om hårdare böter åt hundägare vars hundar skadar någon annan människa eller hund oberoende av vilken hundras de äger.

Påstående 7. Hundattacker kunde förhindras med att sprida bättre information och kunskap åt andra hundägare

Bättre information och kunskap åt hundägare kunde vara den behövda lösningen för att minska på hundattacker i framtiden. I det här fallet kan bättre information och kunskap ses som predikan, ett styrmedel för att förhindra hundattacker.

Tabell 10. Påstående 7. Procent.

	Helt av samma åsikt	Delvis av samma åsikt	Kan ej säga	Delvis av annan åsikt	Helt av annan åsikt	Totalt	N
Farliga	48,1	39,0	5,2	6,5	1,3	100	77
Stora	47,1	35,9	4,9	11,2	0,9	100	223
Små	47,2	35,2	5,7	9,4	2,5	100	159
Blandras	53,4	35,2	5,7	9,4	2,5	100	88
Totalt	48,3	36,0	5,1	9,1	1,5	100	547
N	264	197	28	50	8	547	

Respondenterna med farliga och de som klassificerats som icke-farliga hundar har varit eniga i frågan om att bättre information och kunskap kunde förhindra hundattacker i framtiden. Nästan hälften av både hundägarna med farliga och icke-farliga hundar har varit helt av samma åsikt medan 35-39 procent av respondenterna i alla kategorier varit delvis av samma åsikt.

En liten minoritet har varit av annan åsikt. Det är alltså helt klart att både hundägarna med farliga och icke-farliga hundar anser att bättre information och kunskap kunde hjälpa i framtiden för att förebygga olyckor orsakade av hundar och dess ägaren.

Specifikt respondenterna med stora och små hundar har haft väldigt lika åsikter. Hela 47,1 procent av stora hundarnas ägaren har varit helt av samma åsikt medan 35,9 procent varit delvis av samma åsikt. Av små hundarnas ägaren har 47,2 procent varit helt av samma åsikt medan 35,2 procent varit delvis av samma åsikt. Det här resultatet visar att majoriteten av både respondenterna med stora och små hundar skulle förespråka tillgång till bättre information och kunskap och ser detta som ett möjligt sätt att förhindra hundattacker i framtiden.

Påstående 8. En licens borde krävas av alla hundägare till aggressiva hundraser (tex. förbjuden utomlands) för att bevisa att de är kapabla att hantera hunden

En licens för hundägarna med farliga hundraser skulle vara en direkt form av regelstyrning. Dilemmat med förslaget är huruvida farlig eller aggressiv hund skall klassificeras. Då respondenterna besvarat det här påståendet har förklaringen till aggressiv hund varit exempelvis de hundraser som förbjudits i andra länder.

Tabell 11. Påstående 8. Procent.							
	Helt av samma åsikt	Delvis av samma åsikt	Kan ej säga	Delvis av annan åsikt	Helt av annan åsikt	Totalt	N
Farliga	18,2	49,4	7,8	15,6	9,1	100	77
Stora	36,8	39,5	6,3	11,2	6,3	100	223
Små	48,7	32,9	6,3	8,9	3,2	100	158
Blandras	35,2	45,5	5,7	9,1	4,5	100	88
Totalt	37,4	39,9	6,4	10,8	5,5	100	546
N	204	218	35	59	30	546	

Av alla respondenter med farliga hundraser har nästan hälften varit delvis av samma åsikt och endast 18,2 procent varit helt av samma åsikt. Samtidigt av icke-farliga hundarnas ägaren, har majoriteten i alla kategorier varit antingen helt eller delvis av samma åsikt.

Det här resultatet visar att det finns en snutt partisk inställning till påståendet. En märkbart mindre andel av hundägarna med farliga hundraser har varit helt av samma åsikt medan en mycket större andel av hundägarna med icke-farliga hundar varit helt av samma åsikt. En möjlig licens skulle direkt påverka dessa respondenter som i detta fall äger en farlig hundras.

I den här analysen valdes påståendet att ställas utgående från att licensen skulle gälla direkt farliga hundraser, oberoende av hundens viktklass. Det fanns alltså ingen orsak för respondenterna med stora och små hundar att ha partiska åsikter i frågan. Dock finns det en möjlighet att respondenterna med farliga hundraser varit en aning partiska då det tagit ställning till påståendet.

Resultatet stämmer till en stor del ihop med förväntningarna. Majoriteten av hundägarna med både stora och små hundar har varit antingen helt eller delvis av samma åsikt, likaså hundägarna med blandrasiga hundar. Av stora hundarnas ägaren har nästan lika många varit helt och delvis av samma åsikt medan de små hundarnas ägaren visar en lite större spridning. Hela 48,7 procent var av helt samma åsikt, medan 32,9 procent varit delvis av samma åsikt.

Påstående 9. Ett hund-körkort för hundägare borde göras obligatoriskt enligt hundens vikt

Till skillnad från det föregående påståendet, var licensen skulle utmärkas baserat på hundens nivå av farlighet, skulle ett möjligt hund-körkort göras obligatoriskt baserat på hundens vikt. Intresset var att se hur respondenterna ställer sig till en möjlig form av regelstyrning om kriterierna för styrningen skulle utnämnas baserat på hundens viktklass.

Tabell 12. Påstående 9. Procent.							
	Helt av samma åsikt	Delvis av samma åsikt	Kan ej säga	Delvis av annan åsikt	Helt av annan åsikt	Totalt	N
Farliga	1,3	24,7	7,8	22,1	44,2	100	77
Stora	10,4	21,2	9,0	23,9	35,6	100	222
Små	22,0	27,0	8,2	21,4	21,4	100	159
Blandras	14,8	21,6	6,8	26,1	30,7	100	88
Totalt	13,2	23,4	8,2	23,3	31,9	100	546
N	72	128	45	127	174	546	

Intressant nog har en tydlig majoritet av både respondenterna med farliga oh icke-farliga hundar ställt sig väldigt negativt till ett hund-körkort enligt hundens viktclass. Av farliga hundrasernas ägaren har 44,2 procent varit helt av annan åsikt och en liten minoritet, 1,3 procent, varit helt av samma åsikt. Den här skillnader är märkbar och resultatet är en rak motsats till resultatet för påståendet om en licens baserat på hundens aggressivitet.

Icke-farliga hundarnas ägaren visar ett liknande mönster eftersom en klar majoritet varit antingen helt eller delvis av annan åsikt. Dock har ändå en betydligt större andel av dessa respondenter varit av samma åsikt i jämförelse med respondenterna med farliga hundraser.

Respondenterna med stora och små hundar har haft mindre skillnader i åsikterna. Svaren på påståendet har en jämnare spridning och ingen tydlig majoritet bland svarsalternativen kan märkas. Dock har 10,4 procent av stora hundarnas ägaren varit helt av samma åsikt och 35,6 procent varit helt av annan åsikt. Det här resultatet visar samma fakta som resultatet av farliga och icke-farliga hundägarnas svar.

Av små hundarnas ägaren har 22,0 procent varit helt av samma åsikt medan 21,4 procent varit helt av annan åsikt. I det här fallet har några flera hundägare förespråkat att ett hund-körkort skall basera sig på hundens vikt än dem som motsatt sig till förslaget. Det här är väldigt intressant eftersom det tyder på att små hundarnas ägaren i viss mån anser att större hundar är ett större hot. Det här motstrider delvis resultatet som indikerade att aggressiva hundar inte alltid är stora men visar att stora hundar

överlag är ett större hot än små hundar. Respondenterna med blandrasiga hundar har för det mesta varit av annan åsikt men ändå cirka 35 procent varit antingen helt eller delvis av samma åsikt.

Det här indikerar att respondenterna i detta fall klart väljer ett styrmedel för hundägare vars hundar är aggressiva mer än de förespråkar ett styrmedel som skulle utnämnas baserat på hundens viktklass. Resultatet kan tolkas som att hundägarna i den här analysen inte anser att stora hundar direkt är farliga eller aggressiva. Om så var fallet skulle åsikterna för dessa två styrmedel ha varit mera lika.

Påstående 10. Aggressiva hundar (tex. förbjudna i Danmark) borde alltid bära en munkorg på allmänna platser

Tabell 13. Påstående 10. Procent.							
	Helt av samma åsikt	Delvis av samma åsikt	Kan ej säga	Delvis av annan åsikt	Helt av annan åsikt	Totalt	N
Farliga	3,9	18,4	3,9	25,0	48,7	100	76
Stora	14,3	25,6	11,2	25,1	23,8	100	223
Små	20,8	23,3	11,3	22,0	22,6	100	159
Blandras	14,8	21,6	4,5	29,5	29,5	100	88
Totalt	14,8	23,3	9,2	24,9	27,8	100	546
N	81	127	50	136	152	546	

I frågan om att göra en munkorg obligatorisk för aggressiva hundar på allmänna platser delar på åsikter bland respondenterna med farliga och icke-farliga hundraser. Endast 3,9 procent av farliga hundarnas ägaren har varit helt av samma åsikt medan så gott som hälften varit helt av annan åsikt. En helt klar majoritet ställer sig alltså emot förslaget.

Icke-farliga hundarnas ägaren har haft en jämnare spridning bland åsikterna och en märkbar andel har varit både av samma och olik åsikt.

Respondenterna med farliga hundraser ställer sig helt klart en aning mer kritiskt till detta förslag än svararna med icke-farliga hundraser. Det här var delvis förväntat eftersom respondenterna med farliga

hundar även i detta fall kan ha haft en partisk inställning till påståendet. Munkorgen skulle i detta fall gälla deras hundar.

Respondenterna med stora, små och blandrasiga hundar har inte haft lika drastiska åsikter till påståendet som respondenterna med farliga hundar. Största delen av alla dessa respondenter har varit delvis av samma åsikt men samtidigt har nästan samma andel varit delvis eller helt av annan åsikt.

Det här förslaget delar helt klart på åsikterna mellan respondenterna. Det finns ingen klar majoritet som antingen skulle förespråka eller motsätta sig idén om att göra en munkorg obligatorisk för aggressiva hundar på offentliga platser.

Det här resultatet kan delvis förklaras med faktumet att munkorgen, i detta fall, inte skulle gälla hundägarna med stora, små eller blandrasiga hundar. Det har alltså inte funnits någon orsak till partiska inställningar eller dylikt. Respondenterna har måsta bilda en åsikt baserat på hur det skulle bli för andra hundägare, dem med aggressiva hundar.

11. Kommentarsfält

I den här avhandlingen har det statistiska materialet för analysen samlats in med hjälp av en enkät. I enkäten har respondenterna besvarat frågor, bland annat gett sin åsikt till påståenden, vars uppgift var att ta reda på ifall val av styrmedel varierar beroende på hurdan hund respondenten äger.

Efter att respondenterna besvarat frågorna fanns det utrymme för fria kommentarer. Majoriteten av dem som besvarat enkäten har tagit upp sina egna åsikter i det här kommentarsfältet och frågorna kring hundattacker har helt klart väckt mycket åsikter. Dels har respondenterna uttryckt sig om själva frågorna i enkäten och dels har de skrivit åsikter utöver enkäten. Eftersom så många hundägare velat berätta sina åsikter om styrmedel för hundattacker och olyckor med hundar överlag, ansåg jag att det vore intressant att nämna några av kommentarerna.

Då jag läst alla kommentarer är det helt klart att det här ämnet väckt mycket diskussion och förundran hos respondenterna. En del ämnen har väckt mera förundran än andra. Bland annat frågan om hund-körkortet har fått mycket respons. I enkäten frågades om ett hund-körkort borde göras obligatoriskt för hundägare baserat på hundens vikt och den här frågan fick mycket uppmärksamhet. Jag fick även flera kommentarer angående enkäten överlag och majoriteten av dem tyckte att frågorna i enkäten var partiska och ledande. Flera respondenter kände alltså behovet av att kommentera enkätens innehåll snarare än själva frågorna.

Tiotaler respondenter kommenterade det hypotetiska hund-körkortet och nästan alla kommentarer baserade sig på samma tankesätt, att ett hund-körkort vore nödvändigt dock att det inte skulle utses baserat på hundens vikt. Hund-körkortet borde göras obligatoriskt för alla hundägare och ett hund-körkort ska absolut inte ges baserat på hundens vikt, var bland de två populäraste åsikterna. De här kommentarerna var intressanta eftersom det exakt var det jag sökte efter då jag byggde enkäten. Vore ett hund-körkort nödvändigt och anser hundägare att hundens vikt spelar någon roll då det kommer till att identifiera farliga hundraser. Det fanns dock även hundägare som ansåg att ett hund-körkort absolut borde utses baserat på hundens vikt. Flera hundägare poängterade dock att det vore omöjligt att övervaka hund-körkortet. Samtidigt skulle endast ansvarsfulla hundägare ta körkortet medan andra hundägare skulle anse att det är onödigt och skulle inte skaffa det. Jag vill lyfta fram några exempel på kommentarer som respondenterna gav:

”Hund-körkort borde vara obligatoriskt för alla oberoende av hundens storlek” (Anonym respondent)

”...Ett hund-körkort baserat på vikten vore bra eftersom det naturligt är svårare att försvara sig mot en stor hund då en attack sker” (Anonym respondent)

”Hund-körkort, vem skulle övervaka det? Och alltid finns det någon som säljer svart utan att bry sig om något körkort. Viktbegränsningen är också dålig eftersom en liten loppa kan också bita. Oberoende av storlek måste en hund skolas” (Anonym respondent)

Kommentarerna är skrivna på finska och skribenten har översatt dem på egen hand.

Det andra intressanta faktumet var hur många respondenter som ville kommentera mitt arbete och min hypotetiskt personliga agenda med frågorna jag ställde i enkäten. Personligen ansåg jag att frågorna var opartiska och endast konstruerade på ett sätt som gjorde dem aktuella för min undersökning. Flera respondenter ville även kommentera hundhållning överlag. Jag vill även här lyfta fram de populäraste kommentarerna:

”...Frågorna är ledande, jag tycker inte om sättet att kategorisera raser som ”aggressiva”....” (Anonym respondent)

”Om hundar skulle socialiseras bättre skulle det minska på antalet olycksfulla händelser” (Anonym respondent)

”Vilken ras som helst kan vara farlig och vilken enskild ras kan attackera....” (Anonym respondent)

Kommentarerna är skrivna på finska och skribenten har översatt dem på egen hand.

De sista nämnvärda kommentarerna kom om den hypotetiska munkorgen som skulle göras obligatorisk för aggressiva hundar på allmänna platser. Munkorgen delade väldigt mycket på respondenternas åsikter. Somliga tyckte att en munkorg borde antingen göras obligatorisk för alla hundraser på allmänna platser och andra tyckte att en munkorg borde göras obligatorisk på specifika platser som exempelvis i hundparker. Här några av de populäraste kommentarerna:

”Munkorg obligatorisk i hundparker. Där bits det så mycket” (Anonym respondent)

”...En obligatorisk munkorg borde gälla alla hundar oberoende av ras och storlek” (Anonym respondent)

”Jag har bott i Tyskland, och där fungerade obligatoriska munkorgen utan problem i vår delstat. Jag förespråkar det till Finland också” (Anonym respondent)

Kommentarerna är skrivna på finska och skribenten har översatt dem på egen hand.

Det var väldigt givande och intressant att läsa hundägarnas fria kommentarer, dels för feedbacken jag fick men även för att det här ämnet helt klart väcker tankar hos hundägare.

12. Resultatdiskussion

Den ovanstående analysen har gett varierande och intressanta resultat, en del väldigt motstridiga till de hypoteser jag ställde innan analysen utfördes. Till en början har respondenterna granskats baserat på ålder och erfarenhet med hundar varefter de fått uttrycka sin åsikt angående ansvarsfördelningen i en hundattack. I den tredje delen av analysen svarade respondenterna på tio olika påståenden med hjälp av att välja ett svarsalternativ som motsvarar deras åsikt bäst. I det sista skedet har respondenterna getts möjligheten att fritt uttrycka sig angående hundattacker och frågorna ställda i enkäten.

12.1 Allmänt om respondenterna

Analysen inleddes med att granska respondenterna som deltagit i undersökningen. Till en början granskades hur de fördelas enligt ålder baserat på hurdan hund de äger. Hundarna var indelade i fyra olika kategorier: farliga, stora, små och blandraser. Efter att faktor ”ålder” granskats var det relevant att ta reda på respondenternas erfarenhet med hundar. Det framkom att majoriteten av respondenterna som besvarat enkäten var 21-30 åringar samtidigt som majoriteten av respondenterna hade 11-20 års erfarenhet av hundskötsel.

De icke-farliga hundraserna ägdes ganska jämnt av respondenter i alla åldersklasser medan farliga hundraser ägdes mest av respondenter i åldern över 20 år. Respondenterna i åldern 0-20 år ägde oftast en blandrasig hund medan en tydlig minoritet hade en hundras klassificerad som farlig.

Då det kommer till erfarenhet med hundar hade nästan hälften av alla farliga hundrasers ägaren en över 20 års erfarenhet medan endast lite under 8 procent hade en erfarenhet mellan 0-5 år. Resultatet visar att farliga hundraser oftare ägs av hundägare med en längre erfarenhet medan de övriga hundraserna ägs relativt jämnt av hundägare i alla åldersklasser.

12.2 Vem bär ansvaret i en hundattack

Den första forskningsfrågan var ”vem som ansvarar för hundattacker enligt hundägare”. Hypotesen var att skulden skulle sättas på antingen hunden eller hundägaren beroende på vilken typ av hund respondenten äger. Den här forskningsfrågan och hypotes söktes svaras med hjälp av en direkt fråga om vem som skall bära ansvaret i en hundattack. Respondenterna valde ett svar på en skala 1-5 hur de anser att ansvaret borde fördelas mellan hund och hundägare. Svarsalternativ 1 motsvarade att

skulden fullständigt sattes på hundägaren medan svarsalternativ 5 motsvarade att skulden fullständigt sattes på hunden.

Resultatet av den här frågan visar att min hypotes var felaktig. Jag förväntade mig att se en tydligare skillnad beroende på vilken typ av hund respondenten äger. Faktumet dock var att majoriteten av alla respondenter valde svarsalternativ 1, hundägaren bär alltid ansvaret i en hundattack. Endast några respondenter valde att skuldsätta hunden.

Jag tolkar det här resultatet som att ett hundrasförbud inte borde prioriteras som styrmedel i Finland. Om en tydlig majoritet anser att det alltid är hundägarens fel och ansvar då en hundattack sker borde hundägarna prioriteras i problemlösningen, inte hunden eller specifika hundraser.

12.3 Val av morot, käpp eller predikan

I den tredje delen av analysen var målsättningen att besvara forskningsfrågan : *"Hur ställer sig hundägare till åtgärder för hundattacker?"*. Jag ville veta om hundägarens typ av hund skulle ha en inverkan på hur hen tänker om olika åtgärder för att styra hundattacker. Bäst sättet var att ställa påståenden med hypotetiska styrmedel i Finland och sedan se hur hundägarna ställer sig till påståendet beroende på hurdan hund hen äger. Jag valde att tolka svaren utgående ifrån fyra olika kategorier av hundägare. En kategori med farliga hundrasers ägaren, en kategori med stora hundars ägaren, en kategori med små hundars ägaren och en kategori med blandrasiga hundars ägaren. Nedan hänvisas resultaten av andelen hundägare som varit helt av samma åsikt vid varje påstående, oberoende av hundras.

Tabell 14. Andel av hundägare som varit helt av samma åsikt. Procent.

Styrmedel	Påstående	Andel som var helt av samma åsikt
	Alla hundraser passar inte åt alla individer	89,9
	Enskilda hundraser som anses farliga borde förbjudas i lag, som i exempelvis Danmark	9,3
	Att förbjuda hundraser vore inte lönsamt eftersom det skulle öka den olagliga hundförsäljningen	31,9
	Att förbjuda hundraser vore inte lönsamt eftersom det vore nästan omöjligt att övervaka förbudet	36,2
	Hundägaren är alltid ansvarig för sin hund oberoende av om någon annan skulle ta hand om den	33,3
Morot	Hundägare borde bestraffas med hårdare böter ifall hunden skadar en människa eller annan hund	45,3
Predikan	Hundattacker kunde förhindras med att sprida bättre information och kunskap åt andra hundägare	48,3
Käpp	En licens borde krävas av alla hundägare till aggressiva hundraser (tex. förbjuden utomlands) för att bevisa att de är kapabla att hantera hunden	37,4
Käpp	Ett hund-körkort för hundägare borde göras obligatoriskt enligt hundens vikt	13,2
Käpp	Aggressiva hundar (tex. förbjudna i Danmark) borde alltid bära en munkorg på allmänna platser	14,8

I det första påståendet frågades hundägarnas åsikt angående det hypotetiska faktumet att alla hundraser inte skulle passa åt alla individer. Den här frågan var intressant för undersökningen eftersom det direkt berättar ifall hundägare anser att specifika hundraser kräver specifika hundägare. I det här fallet fanns det ingen märkbar åsiktsskillnad hundägarna emellan. En tydlig majoritet av alla hundägarna var av den åsikten att det påståendet i själva verket stämde, alla hundar passar inte åt alla.

Det andra påståendet inspirerades från Danmark var i själva verket en del hundraser är förbjudna i lag. Det här styrmedlet delade en aning på hundägarnas åsikter. Bland annat nästan 80 procent av hundägarna med farliga hundraser ansåg att det här vore en dålig idé samtidigt som inte en enda av

dem var helt av samma åsikt. Icke-farliga hundrasernas ägaren hade en aning mer varierande inställningar. Här var det en märkvärdig andel som ansåg att ett hundrasförbud vore lönsamt i Finland, dock tyckte majoriteten av dessa respondenter ändå att det inte skulle fungera i Finland.

I påstående 3 och 4 sökte jag efter åsikter kring hypotetiska följder av ett förbud för specifika hundraser. Följderna var att ett hundrasförbud skulle öka på olaglig hundförsäljning och att förbudet vore omöjligt att övervaka. I påståendet om att ett hundrasförbud skulle öka på olaglig hundförsäljning var alla hundägare relativt eniga om att det vore fallet. En klar majoritet av både farliga och icke-farliga hundägare var antingen helt eller delvis av samma åsikt. I det fjärde påståendet om att ett förbud skulle vara omöjligt att övervaka visar sig resultatet att följa samma mönster som i det tredje påståendet. En klar majoritet var av samma åsikt både då det kom till hundägare av farliga samt icke-farliga hundraser.

Det femte påståendet var att hundägaren alltid själv är ansvarig för sin hund oberoende av om någon annan vaktar den. Det här påstående delade en aning på åsikterna hundägarna emellan. Både farliga och icke-farliga hundars ägaren tyckte mestadels att hundägaren alltid bär ansvaret, dock var det en signifikant mängd, mellan 10-20 procent, som delvis var av annan åsikt. Majoriteten av alla hundägare var minst delvis av samma åsikt men ändå var det en märkbar andel som inte höll med om påståendet.

I det sjätte påståendet sökte jag efter åsikter till ett ekonomiskt styrmedel, böter. Enligt påståendet borde hundägare bestraffas med hårdare böter ifall deras hund skadar en människa eller annan hund. Majoriteten av både farliga och icke-farliga hundars ägaren var helt av samma åsikt. Dock av stora och små hundars ägaren var över hälften av små hundarnas ägaren helt av samma åsikt medan lite under 40 procent av stora hundarnas ägaren var helt av samma åsikt. Små hundarnas ägaren uttryckte alltså en aning starkare åsikt för hårdare böter än stora hundars ägaren.

Påstående sju är ett direkt exempel på predikan. Bättre information och kunskap åt hundägare kunde förhindra hundattacker. Även i det här påståendet har en majoritet av både farliga och icke-farliga hundras ägaren varit av samma åsikt. I båda fallen har över 80 procent varit antingen delvis eller helt av samma åsikt. Av stora och små hundars ägaren har majoriteten varit av samma åsikt medan kring 10 procent i båda fallen varit delvis av annan åsikt. Det är alltså helt klart flera stora och små hundars ägaren som inte tror på påståendet än farliga hundars ägaren.

Påstående åtta, nio och tio är direkta indikationer till käppen, regelstyrning. Det åttonde påståendet var att en licens borde krävas av alla hundägare som äger aggressiva hundraser, i detta fall de hundraser som är förbjudna utomlands. I det här faller var det intressant att se hur farliga hundars

ägaren inte förespråkade förslaget lika starkt som de övriga respondenterna. Respondenterna med farliga hundraser var tydligt mer tveksamma eftersom majoriteten av dem var delvis av samma åsikt medan de resterande respondenterna helt klart förespråkade påståendet mera. Det är möjligt att respondenterna med farliga hundraser var en aning partiska i sina svar eftersom de uppfattade att licensen i det här fallet skulle gälla dem.

Det nionde påståendet var att ett hund-körkort borde göras obligatoriskt enligt hundens vikt. Resultatet visade att farliga hundars ägaren ställer sig en aning mer kritiskt till förslaget än icke-farliga hundars ägaren. Av stora hundars ägaren var cirka 35 procent helt av annan åsikt medan cirka 10 procent var helt av samma åsikt. Samtidigt var cirka 21 procent av små hundarnas ägaren helt av annan åsikt medan 22 procent var helt av samma åsikt. Stora hundarnas ägaren hade alltså en aning mera variation i åsikterna medan små hundarnas ägarna var ungefär lika mycket för som emot förslaget. Majoriteten av blandrasiga hundarnas ägaren var också antingen helt eller delvis av annan åsikt.

Det tionde och sista påståendet var att aggressiva hundar alltid borde bära en munkorg på allmänna platser. Av farliga hundars ägaren har nästan hälften varit helt av annan åsikt medan en betydligt mindre andel av de övriga respondenterna var helt av annan åsikt. Respondenterna med farliga hundraser var helt klart mer kritiska till förslaget. Jag tolkade även det här som att respondenterna med farliga hundar tagit påståendet mera personligt än de andra. Även i det här fallet skulle munkorgen på allmänna platser gälla precis dem och deras hundar.

13. Sammanfattning

Målsättningen med denna avhandling var att bilda en bättre förståelse för hundattacker och styrmedel som används för att kontrollera hundars aggressiva beteende. Det är alltid hundägaren som bär ansvaret för hundens agerande och detta ansvar kräver ett kunnande om hundens beteendemönster (Kennelliitto, 2018). Styrmedel används för att kontrollera och övervaka bestämmelser. Styrmedlens uppgift är även att styra samhället mot en hållbar utveckling (Lunds universitet, 2019). I denna avhandling låg intresset i att granska vanliga hundägares inställningar till olika former av styrmedel för hundattacker. Avhandlingen bestod av två huvudsakliga forskningsfrågor. Den första forskningsfrågan var *”Vem ansvarar för hundattacker enligt hundägare?”* och den andra forskningsfrågan var *”Hur ställer sig hundägare till åtgärder för att förhindra hundattacker?”*.

För att besvara den första forskningsfrågan kan jag konstatera att vanliga hundägare varit relativt eniga om att hundägaren alltid ansvarar för attackerna. Hypotesen för undersökningen var att se en skillnad i åsikterna beroende på vilken typ av hund respondenten äger. Resultatet av undersökningen visar dock att åsiktsskillnaderna inte var lika drastiska som förväntat. Påståendet om att hundägaren alltid är ansvarig för sin hund oberoende av vem som sköter hunden för tillfället gav ett väldigt enigt svar av respondenterna. Majoriteten av alla hundägarna ansåg att hundägaren alltid bär ansvaret vilket även stöder faktumet att hundägaren skall bära ansvaret i en hundattack. Av alla respondenter var det endast två som skuldsatte hunden. Baserat på resultatet kan det sägas att hundägarna anser att de alltid ska bära ansvaret i en hundattack. Det här var åsikten oberoende av vilken hundras respondenten ägde.

Den andra forskningsfrågan har besvarats med hjälp av vanliga hundägares åsikter och kommentarer. Olika typer av åtgärder för att förhindra hundattacker har delat på hundägarnas åsikter. I den här avhandlingen granskades åsikterna med en metod av jämförelse mellan både hundägare med farliga och icke-farliga hundraser. Hundägarna valde mellan fem olika svarsalternativ till tio olika påståenden. En del påståenden visade att hundägarna tydligt var av olika åsikter med en annan del av påståendena visade att hundägarna var av samma åsikt fastän de ägde olika typer av hundraser.

Det inledande påståendet om att alla hundraser inte passar alla individer var helt klart ett påstående som en tydlig majoritet av hundägarna höll med om. En väldigt klar majoritet av alla hundägarna ansåg att alla hundraser inte passar alla individer och endast en bråkdel var av annan åsikt. Det här resultatet var väldigt intressant eftersom det tyder på att en del hundraser passar bättre för en specifik människa oberoende av vilka styrmedel som används för att kontrollera hundar och deras ägaren. I

de resterande påståendena kan ses en tydligare åsiktsskillnad mellan hundägarna. I vissa fall kan jag utgå ifrån att respondenten haft en aning partisk åsikt beroende på vilken hundras respondenten ägde.

I avhandlingens teoretiska del framkom flera gånger att specifika hundraser är förbjudna i en del länder. Intresset var att se om finländska hundägare anser att detta är en bra lösning. Intressant nog var majoriteten av alla hundägarna av annan åsikt. Fastän hundattacker sker och det finns problem i hundars beteende vore ändå inte ett förbud det bästa styrmedlet enligt respondenterna. Denna form av styrmedel utomlands säger ändå ingenting om de ländernas hundägars åsikter. Det finns alltså ingen statistisk information om de ländernas invånare och hundägare anser att ett rasförbud varit en bra lösning. Meningen med de följande påståendena var att låta respondenterna ge sin åsikt till hypotetiska följder som ett rasförbud kunde leda till. Majoriteten av alla hundägarna ansåg att ett rasförbud skulle både leda till en ökad olaglig hundförsäljning och förbudet skulle vara nästan omöjligt att övervaka. Majoriteten var alltså enig om detta oberoende av om de ägde en farlig eller en icke-farlig hund.

Som en plattform för avhandlingens styrmedel valde jag att utgå från Vedungs modell med morot, käpp och predikan. Det var alltså relevant att se ifall hundägarna hade en preferens för någon av de typer av styrmedel. Intresset var även att se om val av reglering påverkades av preferens för typ av hundras. Majoriteten av alla hundägarna hade lika inställningar till de olika styrmodellerna. Ett bra exempel på ekonomiskt styrmedel är böter. Påståendet om att större böter skulle vara en bra lösning åt hundägare vars hundar orsakar skada var enligt majoriteten av alla hundägarna en bra lösning. Största delen ansåg att större böter skulle vara ett effektivt sätt att kontrollera hundattacker. Likaså påståendet att bättre information och kunskap åt hundägare skulle kunna minska på hundattacker var enligt majoriteten av alla hundägarna en bra lösning. Största delen av hundägarna tyckte alltså att en form av predikan som styrmedel vore ett effektivt sätt att minska på hundattacker. För att representera käpp i undersökningen valde jag tre olika hypotetiska regleringar. En licens åt hundägare med aggressiva hundar var enligt majoriteten av alla hundägarna en bra lösning. I detta fall innebar aggressiv hund en förbjuden eller nästan förbjuden hund. Märkbart nog tyckte även hundägarna med farliga hundraser att det här vore en bra lösning. Det betyder att även de anser att en specifik hund kräver specifika drag och kunnande av ägaren. I frågan om att införa ett hund-körkort åt hundägare med hundar i en specifik viktklass var enligt majoriteten en dålig idé. Största delen ansåg att ett hund-körkort inte skulle utses baserat på en hunds vikt, dock vet jag inte vad hundägarna anser om ett hund-körkort överlag eftersom det inte efterfrågades. Styrmedlet som mest delade på åsikterna mellan hundägarna var påståendet om en obligatorisk munkorg som skulle användas av aggressiva hundar på allmänna platser. Hundägare med farliga och icke-farliga hundraser tyckte inte att detta var ett bra

förslag och därmed anser inte att en obligatorisk munkorg skulle minska på hundattacker. Hundägare med stora och små hundraser hade varierande åsikter. En del ansåg att det vore en bra lösning medan en annan del inte tyckte att det vore en bra lösning.

Jag hade förväntat mig att se skillnader i svaren bland många av påståendena, speciellt mellan hundägare med farliga och icke-farliga hundar. Resultatet visar ändå att i nästan alla fall och påståenden var hundägarna eniga om styrmedel och ansvarsfördelning oberoende av vilken typ av hund de äger.

I avhandlingens teoridel diskuterades inledande om vad vi vet om hundattacker idag. Bland annat framkom statistik om hundars aggressiva beteende utomlands och faktumet att vi i Finland saknar pålitlig statistik över hundattacker. Det har helt klart varit svårt att hänvisa till uppgifter om hundars aggressiva beteende i Finland eftersom det inte samlas in någon statistik om antalet hundattacker. Efter det gick avhandlingen in på hundars beteendemönster med en målsättning att kunna förklara varför hundattacker sker från hundens perspektiv. Ett flertal studier och åsikter användes i mån om att förklara varför hunden agerar som den gör i olika situationer. Det framkom att hundar ofta påverkas av olika känslor vilket vidare leder till olika agerande. Bland annat rädsla är en känsla som ofta styr hunden åt någondera håll. Antingen kan det leda till att hunden backar eller rymmer medan i andra fall leder till att hunden visar upp ett aggressivt beteende som försvarsmekanism.

I den andra halvan av teorin förklarades styrmedlen som används för att kontrollera hundattacker och jag förklarade vilken typ av kategorisering för styrmedel jag valt att utgå ifrån. Morot som ekonomiska styrmedel, käpp som regelstyrning och predikan som informativ styrning var modellen jag valde att följa utgående ifrån Vedungs modell. Teorin visade även hur olika styrmedel implementerats omkring i världen och hur effektiva de varit. Flera aktörer i Finland har även gett förslag på styrmedel för att kontrollera hundattacker vilka framkommer i teorin men de har även använts som bakgrund då analysen konstruerats.

13.1 Avslutning

Avhandlingens syfte har nu uppfyllts och forskningsfrågorna besvarats. Resultaten har tolkats och diskuterats med avhandlingens teoridel som bakgrund. Målsättningen var att se hur vanliga hundägare ställer sig till hundattacker och styrmedel för att kontrollera hundattacker. Fastän hundägarna ägde olika typer av hundar var de i de flesta fallen rätt så eniga i förslagen för styrmedel.

Utgående från avhandlingen kan jag konstatera att majoriteten av vanliga hundägare anser att det alltid är hundägaren som ansvarar för sin hund, oberoende av vad det är för ras. Samtidigt vet jag, baserat på resultatet av enkäten, att majoriteten av hundägarna anser att alla hundraser inte är lämpliga för alla individer vilket tyder på att problemet med hundattacker är relevant. Om majoriteten anser att alla hundar inte borde ägas av alla människor finns det ett problem som är värt att diskutera eftersom detta inte för tillfället regleras på något sätt. Majoriteten tycker även att informationen om hundar och hundattacker varit bristfällig och ekonomiska sanktionerna för hundrelaterade olyckor borde skärpas. Jag insåg även vid flera tillfällen att hundattacker som helhet kräver större uppmärksamhet eftersom den nuvarande statistiken och informationen är nästan obefintlig. Det var extremt svårt att bilda statistiska ramar över hundattacker i Finland då de inte bokförs. Hundattacker som blivit rättsfall finns automatiskt dokumenterade men det vore nyttigt att veta vilka hundraser i Finland som orsakar mest problem, vad det beror på och överlag hur mycket olyckor det sker årligen. Staten måste själv se behovet av denna slags information och inse att i ett samhälle där hundhållning inte regleras tillräckligt kommer inte heller hundattackerna att minska i fortsättningen.

Källförteckning

Litteratur:

Aarbakke, Viljami (2012) *Oikeustieteellinen selvitys Norjan, Ruotsin, Tanskan, Sveitsin ja Alankomaiden eläinsuojelulainsäädännöstä*

Bandow, James H. (1996) Will breed-specific legislation reduce dog bites? *The Canadian veterinary journal*, August 1996, Vol.37(8), pp.478-81

Bonander, Carl, Damsager, John, Lauritsen Jens, Nilson, Finn (2018) The effect of breed-specific dog legislation on hospital treated dog bites in Odense, Denmark-A time series intervention study, *PloS one*, 2018, Vol.13(12), pp.e0208393

Casalta, Javier, Martinez, Ángela, Palomino, Luis, Pernas, Germán, Rey, M. Luisa (2011) Risk factors associated with behavioral problems in, *Journal of Veterinary Behavior* (2011) 6, 225-231

Duffy, Deborah L., Hsu, Yuying, Serpell, James A. (2008) Breed differences in canine aggression, *Applied Animal Behaviour Science* 114 (2008) 441–460

Overall, Karen L. (2010) Breed specific legislation: How data can spare breeds and reduce dog bites, *The Veterinary Journal* 186 (2010) 277–279

E. Mora, G. M. Fonseca, P. Navarro, A. Castaño, J. Lucena (2018) Fatal dog attacks in Spain under a breed-specific legislation: A ten-year retrospective study, *Journal of Veterinary Behavior* 25 (2018) sida 76-84

Gabrielsen, Ane (2013) *"FARLIG HUND" SOM DISKURSIV KONSTRUKTION Disciplinering av hundar och hundägare i Norge*, Elore (ISSN 1456-3010), vol. 20 – 1/2013. Julkaisija: Suomen Kansantietouden Tutkijain Seura ry. Artikel

Hirschfeldt, Johan, Petersson, Olof (1997) *Styrmedel i offentlig förvaltning, Ett förvaltningspolitiskt principproblem i svensk belysning*, Nordiskt Administrativt Tidsskrift, 78, s. 308-329

Lundquist, Lennart (1992) *Förvaltning, stat och samhälle*. Studentlitteratur, Holmbergs, Malmö, Sweden.

Malkamäki, Sanna (2012) *ROTTWEILERIEN KÄYTÖSKARTOITUS*, Eläinlääketieteen lisensiaatin tutkielma, Helsingin yliopisto, Fullständig internetadress:

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/37672/Lisensiaatintutkielma_Malkamaki.pdf?sequence=1&isAllowed=y (Besöksdatum: 13.02.19)

Mäki, Katariina (2008) *Koirarotujen välillä suuria eroja tyyppillisessä käyttäytymisessä*, Fullständig internetadress:

http://www.katariinamaki.com/artikkelit/luonne_rotuluokittelu.pdf (Besöksdatum: 21.02.2019)

Rebecca A. Ledger, Jane S. Orihel, Nancy Clarke, Sarah Murphy, Mitja Sedlbauer (2005) *Breed specific legislation: Considerations for evaluating its effectiveness and recommendations for alternatives*, Fullständig internetsida:

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2834488/pdf/16187720.pdf>

(Besöksdatum: 11.02.19)

Sandbacka, Sofi (2014) *Undvikande och aggressivt beteende mot främmande människor hos hundar i Finland*, Licentiatavhandling, Helsingfors universitet, Fullständig internetadress:

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/155356/Lisuri_22_4_2014_Sandbacka.pdf?sequence=1&isAllowed=y (Besöksdatum: 27.03.2019)

Vedung, Evert (1998) *Policy Instruments: Typologies and Theories*, s. 21-58. I BemelmansVidec M-L., Rist R., Vedung E., Carrots, Sticks & Sermons, Policy Instruments and Their Evaluation. Transaction Publishers, New Brunswick, New Jersey.

Webbplats:

Eläintieto.fi (u.å.) *Eläinten hyvinvoinnin valvonta*,

Fullständig internetadress:

<https://www.elaintieto.fi/elainten-hyvinvoinnin-valvonta/> (Besöksdatum: 07.01.2019)

Finlex (2019) *Rikoslaki ja vammantuottamus*, Fullständig internetsida:

<https://www.minilex.fi/a/rikoslaki-ja-vammantuottamus> (Besöksdatum: 11.02.19)

Haapasaari, Riitta (2009) *Vakuutus- ja rahoitusneuvonta, Koirien aiheuttamien vahinkojen korvaaminen*, Fullständig internetadress:

<https://www.fine.fi/media/julkaisut-2012-2009/koirien-aiheuttamien-vahinkojen-korvaaminen.pdf>

(Besöksdatum: 07.01.2019)

Hankikoira.fi (u.å.) *Mistä saa neuvoja*, Fullständig internetadress:

<https://www.hankikoira.fi/koiran-hankinta/mista-saa-neuvoja> (Besöksdatum: 07.01.2019)

HD.se (2009) *Förbud mot kamphund övervägs i Danmark*, Fullständig internetadress:

<https://www.hd.se/2009-08-03/forbud-mot-kamphund-overvags-i-danmark>

(Besöksdatum: 13.12.2018)

Helsingin Kaupunki (2018) *Koiraverosta luovuttiin 1.1.2018*, Fullständig internetadress:

<https://www.hel.fi/uutiset/fi/taloushallintopalvelu/koiraverosta-luovuttiin-1.-1.-2018>

(Besöksdatum: 03.07.2019)

Kennelliitto (2017) *Miten lainsäädäntö vaikuttaa koiraharrastukseen?*, Fullständig internetadress:

<https://www.kennelliitto.fi/files/ylituomarikoulutus-2017-mika-leppisen-materiaali>

(Besöksdatum: 21.08.2019)

Kennelliitto (2018) *Kennelliitto pohtii yhdessä rotujärjestöjen kanssa keinoja koirahyökkäysten estämiseksi*, Fullständig internetadress:

<https://www.kennelliitto.fi/tietoa-meista/uutiset/kennelliitto-pohtii-yhdessa-rotujarjestojen-kanssa-keinoja-koirahyokkaysten-estamiseksi> (Besöksdatum: 01.03.2019)

Kennelliitto (u.å.) *Jäsenedut*, Fullständig internetadress:

<https://www.kennelliitto.fi/liity-jaseneksi/jasenedut> (Besöksdatum: 03.07.2019)

Kennelliitto (u.å.) *Lagstiftning som berör hundar*, Fullständig internetadress:

<https://www.kennelliitto.fi/sv/att-aga-hund/lagstiftning-som-beror-hundar>

(Besöksdatum: 24.02.2019)

Kennelliitto (u.å.) *Rotujen rekisteröintimäärät Suomessa*, Fullständig internetadress:

<https://www.kennelliitto.fi/koirat/rotujen-rekisterointimaarat-suomessa> (Besöksdatum: 24.05.2019)

Lunds Universitet (2019) *Styrmedel och politik*, Fullständig internetadress:

<https://www.hallbarhet.lu.se/forskning/styrmedel-och-politik> (Besöksdatum: 01.03.2019)

Mattilsynet (2015) *Banned dogs (breeds) in Norway*, Fullständig internetadress:

https://www.mattilsynet.no/language/english/animals/import_of_animals/banned_dogs_breeds_in_norway.18457 (Besöksdatum: 21.12.2018)

MTV Uutiset (2018) *HS: Poliisi myönteinen ajatukselle riskirotujen kuonokoppapakosta – Kennelliitto tyrmää*, Fullständig internetadress:

<https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/hs-poliisi-myonteinen-ajatukselle-riskirotujen-kuonokoppapakosta-kennelliitto-tyrmaa/6819894#gs.3QHC55sC> (Besöksdatum: 11.01.2019)

Naturvårdsverket (2018) *Ekonomiska styrmedel*, Fullständig internetadress

<https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Styrmedel/Ekonomiska-styrmedel/> (Besöksdatum: 06.02.19)

Poliisi (2018) *Heinola: Koiraongelmia vai ongelmakoiria?*, Fullständig internetadress:

https://www.poliisi.fi/tietoa_poliisista/tiedotteet/1/1/heinola_koiraongelmia_vai_ongelmakoiria_68909 (Besöksdatum: 03.07.2019)

Poliisi (2018) *I Helsingfors börjar Finlands första utredningsgrupp som fokuserar på djurrelaterade brott*, Fullständig internetadress:

https://www.poliisi.fi/sv/helsingfors/meddelande/1/0/i_helsingfors_borjar_finlands_forsta_utrednin_gsrupp_som_fokuserar_pa_djurrelaterade_brott_74667 (Besöksdatum: 18.03.2019)

Statistikcentralen (2010) *Facebook - maailman kolmanneksi suurin valtio kasvaa kohisten*, Fullständig internetadress: http://www.stat.fi/artikkelit/2010/art_2010-09-07_006.html?s=0

(Besöksdatum: 07.07.2019)

Statistikcentralen (2012) *Joka kolmannessa kodissa asuu lemmikki*, Fullständig internetadress:

<http://www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2014/joka-kolmannessa-kodissa-asuu-lemmikki/>

(Besöksdatum: 07.07.2019)

Statistikcentralen (2018) *Suomessa on noin 700 000 koiraa*, Fullständig internetadress:

<http://www.stat.fi/tietotrendit/blogit/2018/suomessa-noin-700-000-koiraa/>

(Besöksdatum 10.02.19)

Statsrådet (2018) *Ekonomiska styrmedel skapar värde i den cirkulära ekonomin*, Fullständig internetadress:

https://valtioneuvosto.fi/sv/artikeln/-/asset_publisher/10616/taloudelliset-ohjauskeinot-synnyttavat-arvoa-kiertotaloudessa (Besöksdatum: 26.02.2019)

Strafflagen, *Koira kuri 14 §*, Fullständig internetadress:

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030612?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=koira#L4P14> (Besöksdatum: 06.02.19)

Suomen Pitbull-yhdistys ry. (u.å.) Fullständig internetadress:

<https://www.pitbullyyhdistys.fi/> (Besöksdatum: 03.01.2018)

Svenska Kennelklubben (u.å.) *Farliga hundar – frågor och svar*, Fullständig internetsida:

<https://www.skk.se/sv/hundagande/fokus-pa/farliga-hundar/> (Besöksdatum: 12.12.2018)

Svenska Kennelklubben (u.å.) *Danmark förbjuder 13 hundraser – rasförbud fungerar inte enligt Svenska Kennelklubben*, Fullständig internetadress:

<file:///C:/Users/NIKI/Downloads/g3vrqoo0jhqafv2ejs2i.pdf> (Besöksdatum: 13.12.2018)

SVT Nyheter (2013) *Danska hundlagen har effekt*, Fullständig internetadress:

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/skane/danska-hundlagen-har-effekt>

(Besöksdatum: 13.12.2018)

Tingsrätterna (2019) *Böter*, Fullständig internetadress:

<https://oikeus.fi/tuomioistuimet/karajaoikeudet/sv/index/rikosasiat/seuraamukset/sakko.html>

(Besöksdatum: 21.08.2019)

Yle.fi (2013) *Perheen lemmikki sai tappotuomion - Tanskassa riita tiukasta koiralaista*, Fullständig internetadress:

<https://yle.fi/uutiset/3-6841818> (Besöksdatum: 21.12.2018)

Dagstidningar:

Aftonbladet (2013) *Ökat antal svenska hundattacker*, Fullständig internetadress:

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/xR53bp/okat-antal-svenska-hundattacker>

(Besöksdatum: 13.12.2018)

Expressen (2018) *Dags att sätta stopp för hundattackerna*, Fullständig internetadress:

<https://www.expressen.se/debatt/dags-att-satta-stopp-for-hundattackerna/>

(Besöksdatum: 13.12.2018)

Helsingin uutiset (2017) *Mitä seuraa, jos koirasi puree sivullista? – Näin poliisi vastaa*, Fullständig internetadress:

<https://www.helsinginuutiset.fi/artikkeli/524612-mita-seuraa-jos-koirasi-puree-sivullista-nain-poliisi-vastaa> (Besöksdatum: 06.02.19)

Ilta-Sanomat (2014) *Tässä on koirarotujen musta lista Tanskasta - miten siihen pitäisi suhtautua Suomessa?*, Fullständig internetadress:

<https://www.is.fi/lemmikit/art-2000000708271.html> (Besöksdatum: 19.12.2018)

SEURA (2018) *Koirien hyökkäykset ovat lisääntyneet – Suomi on harvoja Euroopan maita, joissa vaarallisten koirarotujen pitoa ei rajoiteta*,

Fullständig internetadress:

<https://seura.fi/asiat/ajankohtaista/koirien-hyokkaykset-ovat-lisaantyneet-suomi-on-harvoja-euroopan-maita-joissa-vaarallisten-koirarotujen-pitoa-ei-rajoiteta/> (Besöksdatum: 04.12.2018)

Tamperelainen (2018) *Tässäkö ratkaisu koirahyökkäysten kitkemiseksi: koira-ajokortti isoille koirille*, Fullständig internetadress:

<https://www.tamperelainen.fi/artikkeli/716655-tassako-ratkaisu-koirahyokkaysten-kitkemiseksi-koira-ajokortti-isoille-koirille> (Besöksdatum: 11.01.2019)

The Local (2017) *Why did Berlin dog owners pay over €11 million in ‘dog tax’ last year?*, Fullständig internetadress:

<https://www.thelocal.de/20171102/why-did-berlin-dog-owners-pay-over-11-million-in-dog-tax-last-year> (Besöksdatum: 15.02.19)